

Episcopul Nicolae Ivan, fotografie din epocă.

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Solemnul jubileu al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

Se împlinesc în această toamnă o sută de ani de la alegerea, hirotonirea și instalarea episcopului Nicolae Ivan în tronul reînființatei Eparhii a Vadului, Feleacului și Clujului. Era omul providențial rânduit de Dumnezeu ca să dea viață Eparhiei care era moștenitoarea spirituală a fostei Mitropolii de la Feleac și a Episcopiei de la Vad, ambele ctitorite de Sfântul Ștefan cel Mare. Vitregia vremurilor le-a desființat, iar credincioșii ortodocși de pe aceste plaiuri au avut multe neazuri și suferințe.

Episcopul Nicolae Ivan venea cu un geamantan, dar cu multă experiență administrativă și pastorală, iar când a plecat la Domnul ne-a lăsat impunătoarea Catedrală din Cluj, biserica „Sfântul Nicolae”, Academia Teologică, Reședința Eparhială, revista „Renașterea”, multe clădiri utile, așezăminte spirituale, așezăminte economice, așezăminte culturale, tipografia și nenumărate biserici în toată Eparhia.

Se știe că însuși Sfântul Andrei Șaguna „a dorit această Eparhie a Clujului reînviind pe aceea care a existat în satul Feleac de lângă Cluj, apoi nu se poate uita dureroasa experiență trecută că peste un sfert de milion de ortodocși din nordul Ardealului au fost lăsați pradă prozelitismului”¹.

Congresul Național bisericesc hotărâse în 1909 înființarea episcopiei de la Cluj, iar prin decizia de pe 3 / 17 februarie 1919, asesorul Nicolae Ivan pune din nou cu insistență problema în Consiliul Arhiepiscopiei Sibiului. Raportul său îl va dezbate Sinodul arhidiecezan în ședința din 17 / 30 aprilie 1919. Cu toate încercările de tergiversare, problema a fost rezolvată.

Pe 3 iunie 1919 are loc ședința plenară a Consistoriului Arhiepiscopiei din Sibiu, care decide convocarea Sinodului extraordinar al Arhiepiscopiei pe data de 7 / 20 iulie 1919, pentru alegerea Consistoriului de la Cluj. La data respectivă s-au ales membrii Consistoriului de la Cluj, președinte al acestuia fiind ales asesorul Nicolae Ivan.

Omul acesta harnic, priceput în administrație, propune la sfârșitul sinodului aprobarea unui hrisov de ctitorie pentru ridicarea catedralei din Cluj. Se apuca de o muncă titanică la cei 66 de ani ai săi. Abia venit în Cluj, la 1 octombrie 1919, va închiria în Piața Unirii, nr. 11, câteva camere pentru birourile Consistoriului și locuința sa.

Consistoriul, de comun acord cu Mitropolitul Ardealului Nicolae Bălan, va convoca Sinodul electoral pe data de 28 septembrie 1921 în Biserica ortodoxă parohială din Cluj. Cei doi candidați erau Președintele Consistoriului, Nicolae Ivan, și profesorul dr. Pavel Roșca de la Seminarul Teologic „Andreian” din Sibiu.

Alegerea a fost condusă de Mitropolitul Nicolae Bălan, iar din cei 60 de deputați eparhiali cu drept de vot după Statutul Organic, au fost prezenți 59. Arhimandritul Nicolae Ivan și profesorul Pavel Roșca, fiind candidați, n-au avut dreptul la vot.

Cei mai mulți îl preferau pe Arhimandritul Nicolae Ivan, dar și gruparea minoritară a profesorului Pavel Roșca avea câțiva susținători, mai ales printre universitari. Marele profesor preot Ioan Lupaș era însă de partea Arhimandritului Nicolae Ivan.

Scrutinul s-a încheiat cu 31 de voturi pentru Arhimandritul Nicolae Ivan și cu 26 de voturi pentru profesorul Pavel Roșca. Mitropolitul Nicolae Bălan „a declarat ales ca episcop al Clujului pe Arhimandritul Nicolae Ivan, fără să țină nicio alocuțiune legată de acest act electoral, spre deosebire de alegerea de la Oradea, unde a elogiat pe nou alesul episcop Roman Ciorogariu...”².

A știut însă Nicolae Ivan, noul episcop, să aplaneze divergențele dintre părți și să ajungă ca pe unii dintre cei ce erau în expectativă să și-i câștige în calitate de colaboratori. Arhimandritul Nicolae Ivan a fost hirotonit episcop la Sibiu pe 21 noiembrie / 4 decembrie 1921 în catedrala „pentru a cărei edificare lucrase, ca asesor consistorial în Sibiu, deosebit de mult”³.

Instalarea episcopului Nicolae Ivan în scaunul vlădicesc s-a făcut în ziua de 6 / 19 decembrie 1921 în Biserica parohială „Sfânta Treime” din Cluj. Actul instalării l-a săvârșit episcopul Roman Ciorogariu, ca trimis al Mitropolitului Nicolae Bălan, în prezența oficialităților. Episcopul Roman a spus între altele: „Episcopul Nicolae Ivan a răsărit din Biserică și a lucrat în duh bisericesc o viață întreagă, a fost hărăzit să intre în moștenirea episcopiei create de Ștefan cel Mare. Activitatea de până acum a noului episcop este, tocmai prin rezultatele cucerite de el, o garanție că va continua în viitor să promoveze interesele Bisericii și ale neamului românesc”⁴.

Episcopul Nicolae Ivan, având mare evlavie față de Sfântul Ștefan cel Mare, primul întemeietor al Eparhiilor Vadului și Feleacului, a organizat în septembrie 1922 „un pelerinaj istoric la Mănăstirea Putna”. Ecolul acestui pelerinaj, cu participanții importanți care au luat parte la el, a fost unul de excepție.

„Drumul până în Bucovina a fost pentru pelerini o neîntreruptă sărbătoare. Pe tot parcursul drumului,

¹ Episcopul Nicolae Ivan, 1855-1936, Ctitorul reînviatului Eparhii a Vadului, Feleacului și Clujului, Studii și documente, Editura Renașterea, 2015, p. 84.

² Ibidem, p. 95.

³ Ibidem, p. 96.

⁴ Ibidem, p. 97.

DIN SUMAR:

- *Mentalitatea de argat și chemarea la filiație* – † PS BENEDICT BISTRITĂNEANUL.....(p. 3)
- *Ziua Culturii Naționale* – PROF.UNIV.DR. MIRCEA GELU BUTA (p.3)
- *Credință și manifestare în Sfințirea cea mare a apei* – MARIAN BOTA.....(p. 4)
- *Veghe epifanică* – DR. EUGEN-ADRIAN TRUȚĂ.....(p. 5)
- *Sfântul Cuvios Antonie cel Mare - pildă rugătoare a monahilor și icoană a smereniei* – PROF. UNIV. DR. MARCEL MUNTEAN....(p. 7)

de la Cluj până la granița «Dulcei Bucovine», ei sunt așteptați de popor, de oficialități și de armată. Clopotele bisericilor sunau, coruri de copii cântau și până și lucrătorii de la adunatul otăvii, din preajma drumului lor, își descoperă capul, în semn de închinare. Trenul ducea doar inima ardelenilor să se închine lui Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei și ctitorul de așezăminte, reînviat, în Ardealul cu un trecut atât de zbuciumat⁵.

Sunt multe realizările ce ne-au rămas de la Episcopul Nicolae Ivan, dar dintre toate se remarcă ctitoria lui de suflet: Catedrala „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj. Avea experiența ridicării catedralei din Sibiu, iar în ce privește proiectul care a ieșit premiat la concurs, el a fost realizat de arhitecții C. Pomponiu și G. Cristinel. Executant al lucrărilor a fost Tiberiu Ieremia din București.

Piatra de temelie s-a pus duminică 7 octombrie 1923 de către un sobor alcătuit din Mitropolitul Nicolae Bălan de la Sibiu, Episcopul Nicolae Ivan de la Cluj, Episcopul Roman Ciorogariu din Oradea și Nichita Duma de la Argeș, pe lângă care au fost prezenți 12 protopopi, 8 parohi și 3 diaconi.

Înainte de punerea pietrei de temelie se oficiase Sfânta Liturghie în biserică din strada Bisericii Ortodoxe și s-a făcut procesiune de acolo până la locul de edificare a Catedralei, în prezența autorităților civile, a clerului și a credincioșilor din satele apropiate. Și cum comentează cronicarii „venise obștea românească să asiste la acest act epocal, când s-a început clădirea acestui simbolic monument al ortodocșilor români din Transilvania. Ca o concretizare a dreptății istorice și a libertății politico-religioase, Catedrala Ortodoxă se așeza în mijlocul acestui oraș, martor al atâtor evenimente și al atâtor suferințe naționale⁶”.

Lucrările au durat zece ani, eforturile edilitare fiind deosebite, dar pe 5 noiembrie 1933 Catedrala a fost sfințită. Din soborul sfințirii au făcut parte: Patriarhul Miron Cristea, Episcopul Nicolae Ivan, Episcopul Nichita Duma, Episcopul Ioan Stroia, Episcopul Grigorie Comșa, Arhiepiscopul Vasile Stan și Arhiepiscopul Andrei Magier. A fost prezent Arhimandritul Policarp Morușca și mulțime de protopopi, preoți și diaconi. Răspunsurile la slujbă au fost date de către trei coruri minunate: Corul Episcopiei, Corul Operei Române și Corul Școlii Normale de fete.

În cuvântul său Episcopul Nicolae Ivan a spus, printre altele: „sub bolta acestei sfinte catedrale ortodoxe, urmașii din veac în veac, în deplină dragoste frățească și unire sufletească, să-și înalțe gândul neprihănit spre rugăciune continuă pentru consolidarea Statului român întregit, pentru progresul sfintei noastre Biserici și pentru slava Domnului⁷”.

Erau de față Regele Carol al II-lea dimpreună cu Mihai, Marele Voievod de Alba Iulia, nenumărate personalități culturale și politice, precum și mulțime de credincioși. Profesorul Alexandru Lapedatu, membru al Adunării Eparhiale, vorbind în numele acesteia, i s-a adresat astfel Episcopului Nicolae Ivan: „Vă privim și vă considerăm a fi întemeietorul, adevăratul întemeietor al acestei Catedrale, la fel cum sunteți întemeietorul, adevăratul întemeietor al Eparhiei noastre. Nu mai există astăzi nimeni care să conteste această realitate și nimeni care să nu subscrie, împreună cu noi, acestui fapt⁸”.

O altă grijă și preocupare serioasă a Episcopului fondator a fost cea legată de formarea clerului. Așa se face că la 1 octombrie 1924 se deschide în Cluj Academia Teologică. La început studiile durau trei ani, iar în anul următor trec la patru ani.

E greu de făcut o trecere în revistă a tuturor realizărilor acestui om trimis de Dumnezeu pentru Eparhia Clujului. Revista oficială „Renașterea”, librăria eparhială, muzeul, tipografia și multe altele au stat în atenția Episcopului ctitor. Nu mai pomenim de grija pe care o avea față de preoții săi, față de viața familiilor lor.

Este greu, așa cum am subliniat, să rezumăm în câteva pagini activitatea acestui titan al Bisericii noastre. În Cluj toate grăiesc și mărturisesc despre misiunea lui. Când va pleca la Domnul, Sextil Pușcariu încearcă să facă o sinteză: „Cu perseverența de fier a Mărgineanului din sudul Ardealului (se născuse în Aciliu, jud. Sibiu), cu energia-i fără pereche, cu inteligența țăranelui român deprins să se descurce din cele mai grele situațiuni, cu înțelepciunea câștigată printr-o experiență îndelungată, cu cunoașterea neîntrecută a oamenilor și a locurilor, cu sincera dragoste de neam, cu robustețea unui optimism întemeiat pe credință și mai ales cu cea mai nobilă dintre pasiuni, patima muncii, el a izbutit să întemeieze din nimic o episcopie ortodoxă și să facă din ea o fortăreață a românismului și a ortodoxiei în inima Ardealului, tot atât de măreață ca bolta Catedralei ridicată de el și tot atât de puternică ca zidurile ce o sprijinesc⁹”.

Episcopul Nicolae Ivan, încărcat de realizări și lăsându-ne o moștenire frumoasă, se va muta la Domnul pe 3 februarie 1936. În mormântarea s-a făcut joi, 6 februarie 1936, slujind Mitropolitul Nicolae Bălan, împreună cu episcopii de Caransebeș și Arad; din sobor au făcut parte consilierii eparhiali și protopopii eparhiei, fiind de față reprezentanții autorităților civile, militare și bisericesti, precum și mulțime de credincioși.

Sicriul cu trupul său a fost depus în necropola de sub altarul Catedralei pe care o zidise, unde se odihnește în așteptarea nemuririi celei fericite, după cuvântul Mântuitorului pe care L-a slujit cu drag și dăruire: „Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Și oricine trăiește și crede în Mine, nu va muri în veac” (In. 11, 25-26).

Sfințirea picturii Bisericii „Sfântul Apostol Andrei” din Beclean

Darius Echim

N în a treia zi de Crăciun, duminică, 27 decembrie 2020, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, s-a aflat în mijlocul comunității ortodoxe din Beclean.

Cu acest prilej, ierarhul a sfințit pictura bisericii cu hramurile „Sfântul Apostol Andrei” și „Sfinții Martiri Brâncoveni”, cunoscută și sub denumirea de *Catedrala din Beclean*. În continuare, de la ora 10:00, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a oficiat Sfânta Liturghie, fiind înconjurat de un sobor de clerici.

Din sobor au făcut parte: consilierul eparhial pe probleme de misiune și protocol, arhidiaconul Claudiu Grama, protopopul de Beclean, preotul Vicențiu Doru Zinveliu, care este și ctitorul bisericii, preotul paroh Claudiu Doru Zinveliu, starețul Mănăstirii Pantocrator din Beclean, protosinghelul Luca Gheberta, precum și alți preoți invitați.

După citirea pericopei evanghelice, Părintele Mitropolit Andrei a rostit un cuvânt de învățătură intitulat „Ca să vezi cerurile deschise, trebuie să fii plin de Duhul Sfânt”, în cadrul căruia, pornind de la modelul Sfântului Arhidiacon Ștefan, a arătat care sunt condițiile pentru ca un creștin să se umple de Duhul Sfânt.

De asemenea, Mitropolitul Andrei l-a hirotesit iconom stavrofor, cu dreptul de a purta crucea pectorală, pe parohul Claudiu Doru Zinveliu. Totodată, a oferit mai multe distincții și diplome de aleasă cinstire.

La finalul slujbei, părintele protopop Vicențiu Doru Zinveliu a fost felicitat de autoritățile locale și județene pentru bogata activitate pastoral-misionară desfășurată în decursul unui jumătate de secol de slujire preoțească.

Astfel, a primit o diplomă de aleasă recunoștință din partea președintelui Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, Emil Radu Moldovan, precum și titlul de „Cetățean de onoare al orașului Beclean”, pentru bogata activitate pastoral-misionară. Distincția civică i-a fost oferită de primarul orașului Beclean, Nicolae Moldovan.

Începând cu data de 1 ianuarie 2021, protopopul Doru Zinveliu s-a pensionat, retrăgându-se din activitatea administrativă, dar continuându-și pe mai departe misiunea sacerdotală.

Slujba a fost oficiată în prezența credincioșilor și a autorităților locale și județene, cu respectarea îndrumărilor bisericesti și a regulilor impuse de autorități în perioada stării de alertă, ca urmare a măsurilor de prevenție și limitare a răspândirii coronavirusului. De asemenea, în cadrul Sfintei Liturghii, au fost înălțate rugăciuni pentru încetarea pandemiei de COVID-19, pentru cei bolnavi, pentru personalul medical și pentru toți cei aflați în slujba apărării.

Scurt istoric

Piatra de temelie a bisericii cu hramurile „Sfântul Apostol Andrei” și „Sfinții Martiri Brâncoveni” din Beclean, situată în centrul orașului, a fost pusă în anul 1995, de vrednicul de pomenire Mitropolitul Bartolomeu,

Răspunsurile liturgice au fost date de corul parohiei „Ave Maria”, dirijat de Cristian-Romulus Bal.

Distincții în semn de prețuire și recunoștință

Pentru activitatea pastoral-misionară și administrativă desfășurată în cei 49 de ani de preoție, dintre care 10 ani ca protopop, și pentru contribuția adusă la edificarea bisericii, în semn de apreciere și recunoștință, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, i-a acordat protopopului Vicențiu Doru Zinveliu Crucea Patriarhală, cea mai înaltă distincție a Patriarhiei Române.

Distincția i-a fost înmănată de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, care l-a felicitat pentru toate realizările și le-a evidențiat pe principalele trei: edificarea Catedralei din Beclean (1995-2013); reînființarea în anul 2011 a Protopopiatului Ortodox Beclean, desființat de regimul comunist în anul 1961; și ctitorirea Mănăstirii Pantocrator, cu hramul „Sfântul Paisie Aghioritul”, situată în cartierul Valea Viilor din orașul Beclean.

iar lucrările de construcție au început în anul 1998, fiind coordonate de parohul Vicențiu Doru Zinveliu. Sfântul lăcaș a fost târnosit la data de 17 august 2013, de Înaltpreasfințitul Părinte Andrei.

Între anii 2013-2020, biserică a fost împodobită cu pictură în tehnica tempera, realizată de pictorul Gheorghe Rogojan. De asemenea, s-au realizat ultimele finisaje.

La exterior, biserică este tencuită și vopsită în alb, având împrejur medaliaoane din mozaic cu sfinți români, iar pe fațadă cu Sfântul Apostol Andrei și Sfinții Martiri Brâncoveni.

Activități misionare, culturale și sociale

Activitățile misionare, culturale și sociale ale parohiei se desfășoară prin centrul cultural-social-misionar „Sfântul Apostol Andrei” de la demisolul bisericii, înființat în anul 2011, tot la inițiativa protopopului Doru Zinveliu.

Parohia asigură zilnic hrană unui număr de 10 persoane și desfășoară numeroase activități culturale (concerte de muzică clasică, folk, populară, cursuri de chitară, pian, pictură și sport). De asemenea, are și o bibliotecă, un muzeu etnografic și o sală de conferințe și proiecții media, unde se adună adolescenții și copiii.

⁵ Ibidem, p. 99.

⁶ Ibidem, p. 121.

⁷ Ibidem, p. 125.

⁸ Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului la 90 de ani, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2012, p. 2012, p. 14.

⁹ Ibidem, p. 132.

† BENEDICT Bistrițeanul

Episcop Vicar al

Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului

Mentalitatea de argat și chemarea la filiație

Baternitatea este o taină care se dobândește treptat și se trăiește într-o permanentă tensiune între „deja și nu încă”. Dar și filiația, făcând parte din aceeași construcție, se experimentează aidoma. Și acest lucru se întâmplă pentru că, atât paternitatea, cât și filiația sunt moduri de ființare a lui Dumnezeu (Tatăl și Fiul), iar omul „împrumută” și învață de la El cum se trăiește această relație sau, și mai exact, cum „se intră” în această relație în plan uman. Proiecția paternității și a filiației în lume reprezintă, în acest sens, un argument la îndemână pentru existența lui Dumnezeu, la nivel teologic, dar și icoană către care omul țintește, ca scop al existenței sale, adică dobândirea asemănării cu Dumnezeu. Întreaga evanghelie este, din această perspectivă, o chemare făcută omului de a fi părtaș în Duhul la relația de dragoste dintre Hristos-Fiul și Dumnezeu-Tatăl. Altfel spus, suntem chemați să fim fii ai Părintelui Ceresc – „Aba” (Tăticul), devenind frați cu Hristos, pregătindu-ne în acest fel să „ne naștem” de sus întru părinți, dobândind asemănarea cu Dumnezeu-Părintele. Modelul teologic se extinde în zona antropologicului și se concretizează într-un „program” de viață spirituală.

„Fiți fii și deveniți părinți!” pare să fie chemarea permanentă pe care o intuim din desfășurarea parabolei fiului risipitor. Iar intriga care însoțește această povestire dezvăluie tocmai invitația și șansa, pe de o parte, pe care o avem din partea unui asemenea p(P)ărinte, dar și neînțelegerile și limitele noastre în a asuma această cale, care generează conflicte, stricăciuni, zbulucium și răni lăuntrice. Parabola poate fi un jurnal personal, atât a lui Dumnezeu, cât, mai ales, al omului. Într-un mod discret, Hristos îl atenționează pe om, indicând pericolele, dar îi și amintește punctele de sprijin și cele de reper, ca să nu se piardă în caz de cădere. Perspectiva este una pozitivă. Hristos evocă mai întâi chipul părintelui, cu bucuria lui de a avea fii, cu străduința de a-i face mari, dar și cu disponibilitatea de a-i primi și reprimi mereu. Iar după, într-o cheie pedagogică, prin cele două personaje-tipuri, descrie anticipativ pericolele prin care se poate trece din pricina neînțelegerii omenești. „Tratamentul” aplicat este cel profilactic-preventiv, și de abia după cel terapeutic.

Atât paternitatea, cât și filiația, în plan uman, prezintă o ambivalență ușor de identificat – sunt, la început, „un dat”, de vreme ce ne naștem sau/și naștem, dar și ceva „de dobândit”, de învățat sau chiar de câștigat cu dificultate. Și de aici se vede originea lor dumnezeiască, potrivită omului, el însuși creat ca icoană a lui Dumnezeu. Reflectă caracterul apofatic, care îl așează pe om în fața lui Dumnezeu și cu fața spre Dumnezeu, într-o neînțetată călătorie inițiată către Împărăția Lui. În plus, reclamă și dinamica vieții ascetice, care așează laolaltă străduința omului și harul „generator” de viață, împreună „agenți” ai creșterii spirituale întru asemănarea dumnezeiască. Așadar, suntem, dar și învățăm să fim fii și/ sau părinți și aceasta reprezintă conținutul vieții noastre duhovnicești.

Povestirea despre cei doi fii reclamă, mai ales, acest aspect pedagogic. Hristos – Dascălul ne învață, ca fii ce suntem, cum să devenim fii „mai cu adevărat” și, în cele din urmă, părinți. Aceasta este stația finală, pentru că dragostea desăvârșită este trăită de p(P)ărintele desăvârșit „de la care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit” (Iacov 1, 17). Chipul tatălui trimite, ca icoană ce este, la Tatăl cel din ceruri, dar și cel al fiului cheamă către asemănarea cu Hristos – Fiul lui Dumnezeu Întrupat, icoană a Chipului, a Tatălui. Continuitatea de viață se manifestă și ca lucrare – „Tatăl meu lucrează până acum; și Eu lucrez” (Ioan 5, 17). Dragostea este una, ființare și nume a lui Dumnezeu.

Parabola îi descrie pe cei doi protagoniști în relația lor cu tatăl. Identitatea le este dată, mai ales, de această relație – sunt fiii unui părinte. Acesta este „datul”, partea, moștenirea cu care pornesc. Mai au, însă, nevoie și de conștiința acestei ființări și de acceptarea acestei stări, eventual, însoțită de bucurie și dragoste. Într-un fel, sunt „obligați” să fie fii, însă

nu și să trăiască în consecință. Dacă pot participa la părinție, ce presupune un schimb de dragoste, așezarea în filiație se resimte ca dar, ca șansă, ca cinste, într-o libertate a unui schimb reciproc. Tatăl este tată pentru că (se) dăruiește permanent, dar și fiul este consecvent în această ființare primind și dăruind, într-o neînțetată mișcare ciclică, care îl așează într-o mare a dragostei, resursă de viață, de sens, de vârtute. În cazul în care fiul (sau chiar și tatăl) refuză să mai facă parte din această mișcare ciclică, se retrage sau se sustrage, darul, viața ca dar, intră în sfera obligației, în categoria „necesității”. Iar această transformare aduce cu sine (mai ales între frați) sentimente de (ne)vrednicie, competiție, pe alocuri, gelozie, invidie sau chiar resentimente. Și toată această stare adaugă nesiguranță, frică, precariatate și, în cele din urmă, pribegie, în afară sau înăuntru. De aici începe povestea fiului cel mic.

Se generează în acest context o terminologie specifică viciată, stând față în față cu o alta subînțeleasă, ce ține de scenariul care s-ar fi putut (s-ar putea) naște pe o linie opusă, pe care o numim firească și fiască. Fiul cel mic, dar și cel mare, nu reușesc să intre în logica filiației pe care le-o propune tatăl. În acest moment nu căutăm vinovații. Am făcut-o altă dată. Acum suntem doar observatori, însă, e drept, nu fără o (pre) judecată de la sine. Amândoi fiii, în forme și contexte relativ diverse, se simt „vrednici” de partea lor din avuție. Este primul termen care intră în acest vocabular. Sentimentul vredniciei se așează în opoziție vădită cu viața înțeleasă ca dar, darul ca formă activă a dragostei. Dragostea, dăruirea (de sine), presupun sentimentul nevredniciei, deloc umiltoare, uimirea în fața darului, mulțumirea și recunoștința, demască „meritologia” și vindecă resentimentele, în situația în care „nu se primește ceea ce se merită”. Fiul cel mic îi cere expres tatălui partea care „i se cuvine” (Lc 15,12), fiul cel mare o așteaptă tacit, subînțeles, resentimentar, de la sine înțeles – „niciodată nu mi-ai dat...” (Lc 15, 29). Sentimentul vredniciei și meritele justificate se potrivesc cu mentalitatea de argat, de mercenar. Munca serioasă, supunerea și profitul dobândit aduc cu ele și asigură o răsplătă dreaptă, justificată, meritorie, pe măsura calității slujirii. Nimic de contestat. Se potrivește perfect cu angajații într-o firmă. Și respectă întru totul cadrele normale unui astfel de context. Însă nu și în relația cu tatăl. Darul cuprinde în sine și „partea ce se cuvine”, și mult peste, însă modul în care se oferă este complet diferit și specific cu

exclusivitate acestei stări. Muncim din frică, dacă ne simțim robi, sau cu gândul la (răs)plată, dacă ne-am angajat mercenari, argați. Dar dacă suntem fii, lucrăm pentru că iubim, nu ne este nici teamă, nu căutăm nici sensul profitului, ci ne bucurăm de toate ca de ale noastre, cu și de la tatăl nostru – „toate ale mele ale tale sunt” (Lc 15, 31).

Conștiința vredniciei și a meritelor aduce cu sine schimbare și în relație cu fratele nostru – angajatul simte competiție, se străduiește să fie mai bun decât... Deodată cu această stare, gelozie, invidie, furie, resentimente, urmate de răzburare. Și aici teologia darului și a darurilor (talantilor) este supusă transformării și chiar distrugerii. Darurile (talantii) diferite aduc cu ele locuri specifice în organismul/ trupul mare al lumii. Același Duh, daruri felurite, cu slujiri și lucrări specifice, pe care le săvârșește același Dumnezeu spre folos (1 Corinteni 12). Dar toate într-o singură lucrare, precum trupul are mădulare multe, fiecare cu rolul și importanța lui. Fără competiție, cu slujire unul altuia și împreună, în trupul familiei lumii. Comuniunea, solidaritatea, respectul reciproc aduc cu ele grija și față de cele mai vulnerabile prezențe (mădulare) în această lume, cu precădere. Iar darul și metodologia care îl însoțește presupune simțul alterității și dorința de a face „dar din dar”, de a împărți, de a face părtășie, de a comunica cu fratele.

Să te bucuri de casă și, presupunem, câtuși de puțin și de „acasă”, și să rămâi invidios pe fratele tău, care primește, după o pribegie lungă, puțin din acest dar, înseamnă să rămâi, chiar și după ani mulți de experiență alături de tata, în aceeași rânduială a argatului. Pe acest model, mocnind în tăcere, simți că ți se cuvine și doar aștepti momentul în care să intri în posesie, chiar și prin evenimentul final al morții părintelui. Petrecerea în casa părintească nu îți oferă de la sine înțeles experiența filiației, adică viața ca dar, însoțită de bucurie și părtășie. Ci, cu privirea și cu gândul la lume, te poți chinui stând în casă, așteptându-ți recompensa care mereu întârzie să vină. Și când o simți pusă în pericol, totul se dă pe față –

frustrarea personală, ce vine din neexperiența voluptății lumii la care ai jinduit ascuns, dar n-ai avut curajul să ieși; gelozia, față de aventurierul (care se întâmplă să-ți fie chiar frate), care „s-a bucurat” de viață, desfrânându-se cu lumea, și care, cu toate acestea, primește iertarea ușor, nemuncit și nemeritat; furia, față de un părinte insensibil și neatent la nevoile tale, dar grabnic la milă față de cel străin, care dă buzna în munca ta, neacceptat de îndrăzneț; dar și resentimentul față de amândoi, față de tatăl, pentru toți anii în care ai muncit fără să fi fost recompensat sau nici măcar elogiât, și față de „fiul lui”, fratele tău, care se trezește, ce-i drept, de necrezut chiar și pentru el, din nou în mijlocul casei Săpânului, pe care-l numește „tată”. Nici unul dintre cei doi fii nu a putut intra în logica p(P)ărintelui, care are grijă de toți copiii lui și oferă totul, chiar și pe sine, cu mărinimie. Omenește vorbind, „mentalitatea argatului” e mai ușor de purtat, e mai accesibilă, e mai „firească”. Se întâmplă aici ceea ce zice Domnul atunci când plătește „la fel” lucrătorilor: „Oare nu am dreptul să fac cu ale mele ce vreau eu? Sau este ochiul tău rău pentru că eu sunt bun?” (Matei 20, 15)

Cauza pare să fie pierdută – ambii copii se simt bine ca mercenari. Însă tatăl lor nu se dă bătut, continuă să lucreze, să creadă în ei și să speră. El strânge la piept, dar și dezmiardă. Pe fiecare, potrivit cu ceea ce are nevoie. Iar de la ei (de la noi) se așteaptă „saltul în credință”, crezând și riscând, asemenea t(T)atălui – să iubească fără să aștepte să fie iubiți, să dăruiască fără a căuta să primească, să îmbrățișeze fără a cere să fie îmbrățișați. Tatăl iese în întâmpinarea amândurora. Semn că finalul parabolei este deschis. Pentru noi. În așteptare...

Ziua Culturii Naționale

Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta

na din axiomele biologiei moderne susține că fiecare persoană este produsul eredității și mediului. Dar dacă codul genetic este elementul universal și continuator în natură, atunci Dumnezeu și Omul nu au originea comună? Răspunsul la această întrebare ne poate duce la antropologizarea lui Dumnezeu și divinizarea omului. Oare ce premoniție de genetician a avut Mihai Eminescu atunci când afirma că „Dumnezeu este în om și Omul este Dumnezeu”¹. Desigur, afirmația că „Omul este făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu” (Facerea 1, 26) este exaltantă și ambițioasă, căci măsura omului este așezată în infinit, dar și în misterul incontrollabilului, sau mai degrabă în competența exclusivă a autorităților religioase.

Există clasici ai literaturii universale concurați de notorietatea personajelor pe care le-au creat. Dacă englezul William Shakespeare este concurat de Hamlet, prințul Danemarcei; spaniolul Miguel de Cervantes de cavalerul Don Quijote, iar poetul german Johann Wolfgang von Goethe de maleficul Faust; românul Mihai Eminescu a creat și el un personaj cu notorietate, Lucafașul sau Hyperion, inspirat probabil din numele unui titan din mitologia Greciei antice.

Fie îi laudăm, fie îi batjocorim, nu are nici o importanță, pentru că aceste spirite elevate trăiesc prin ceea ce au făcut, prin ceea ce au lăsat. Valorile intelectuale nu sunt multe, le numeri pe degete sau cum spunea filozoful Constantin Noica „Gheorghe și Fănică, degeaba se adună că nu fac de Balzac”. În culturile care au ca reper demnitatea, insultele nu pot anula valoarea, de aceea ele pot fi ignorate. Cei care nu cunosc acest lucru ar trebui să se informeze mai temeinic, iar cei care nu vor să îl înțeleagă trebuie lăsați în nevoia lor pentru că vor fi pedepsiți de soartă, căci neamurile au un destin ascuns în Dumnezeu. Când își urmează destinul, au apărarea lui Dumnezeu, când și-l trădează, să se gândească la pedeapsă.

Cu măsura omului echilibrat și a specialistului desăvârșit, George Călinescu a încercat și a reușit începând din anul 1932 să-l plaseze pe Mihai Eminescu sub semnul eternității. Concluzia acestuia este tulburătoare: „așfel se stinsc în al optulea lustru de viață, cel mai mare poet pe care l-a ivit și-l v-a ivii vreodată, poate, pământul românesc. Ape vor seca în albie, și peste locul îngropării sale v-a răsării pădure sau cetate, și câte o stea v-a vesteji pe cer în depărtări, până când acest pământ să-și strângă toate sevele și să le ridice în țeava subțire a altui crin, de țărnia parafumurilor sale”².

Iată de ce, românilor li s-a părut cel mai firesc lucru ca Ziua Culturii Naționale, să fie sărbătorită la 16 ianuarie, ziua nașterii lui Mihai Eminescu.

¹ Mihai Eminescu, „Dumnezeu și om” în *Opere*, vol. XVII, Ediție critică întemeiată de Perpessicius, Editura Academiei, București, 1999.

² George Călinescu, *Viața lui Mihai Eminescu*, București, 1966, p. 317.

Credință și manifestare în Sfințirea cea mare a apei

Marian Bota

Biserica nu este străină de manifestările sale. Ea știe că fiecare act eclesial își are justificarea în fondul doctrinar. Fiecare gest, mai impresionant ori mai puțin spectaculos, este credința sa aflată în lucrare. Altfel zis, Biserica se manifestă în cunoștință de cauză, pătrunzând rațiunea propriilor fapte. În ajunul ori în ziua prăznuirii Botezului Domnului (6 ianuarie) are loc *Slujba Aghiasmei celei Mari*. În cadrul ei apa este sfințită prin venirea Sfântului Duh. Ulterior, această apă va fi întrebuințată în cultul divin. Întrebarea căreia vom încerca să-i găsim răspunsul este: care e credința Bisericii despre apă, despre sfințirea și lucrarea ei?

În Sfânta Scriptură apa este amintită pentru prima dată în cartea *Facerii*: „Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor” (*Facerea 1, 2*). Sfântul Vasile cel Mare sesizează prima lucrare a apei, aflată sub „animarea” Sfântului Duh. El afirmă că „se purta” poate fi echivalat în limba siriană cu „încălzea și dădea viață apelor”. „Adumbrită” de Duhul, apa va deveni spațiul creării primelor forme de viață biologică: „Să mișune apele de vietăți, ființe cu viață în ele” (*Facerea 1, 20*). Duhul este cel ce mișcă și încălzea apele spre naștere, deci pregătea zidirea spre a fi ea însăși născătoare. Observăm că Sfântul Duh Se descoperă în ape ca ziditor și împreună-creator cu Tatăl și cu Fiul: „Trimis-ai Duhul Tău și totul a fost zidit” (*Iudita 16, 14*). Mai mult, sub oblăduirea Sa creația se umple de viață.

La începutul creației apa este asociată cu *viața*, fiind spațiu al vieții și al nașterii. După căderea omului, apa se va manifesta și ca moarte. Uitând de sine, ca ființă ce însumează în sine duhovnicescul și materialul, omul și-a direcționat puterile spre lucrarea celor trupești. Văzând aceasta, Dumnezeu spune: „Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup” (*Facerea 6, 3*). O primă consecință a acestui exces este îndepărtarea Duhului, prin care făptura viază. Generalizarea acestui fel de a trăi, doar la nivel somatic, face ca un singur om să afle har înaintea Domnului. În încercarea de a mântui omenirea, Dumnezeu aduce potopul. Noe și cu cei ai lui supraviețuiesc, ajungând să fie martori ai *morții* și ai curățirii prin apă: „voi aduce asupra pământului potop de apă, ca să pierd tot trupul de sub cer” (*Facerea 6, 17*). Potopul urmărește apariția omului integral, care să-și asume ambele dimensiuni ale existenței, cea trupească și cea sufletească. Apa va fi *moarte* și în episodul ieșirii poporului israelit din Egipt. La porunca Domnului Marea Roșie se despică spre a-i izbăvi poporul și își întoarce apele spre a-i îneca pe egipteni.

În *Cântarea lui Moise* întâlnim o afirmație ușor paradoxală: „Dar ai trimis Tu Duhul Tău și marea i-a înghițit” (*Leșirea 15, 10*). Având în vedere că „pnevma” (gr. πνεῦμα) înseamnă atât „duh”, cât și „vânt”, am putea înțelege că Dumnezeu a trimis vântul, care a despărțit și a împreunat pe urmă apa mării. Chiar și așa, lucrarea Duhului în manifestarea apei ca moarte adâncește înțelegerea subiectului. În vremea potopului, apa a fost moarte și curățire, iar în vremea Ieșirii, apa a fost moarte și izbăvire. Atât în actul curățirii, cât și în cel al izbăvirii, Sfântul Duh este prezent. În ambianța Sa, atunci când apa este moarte, nu este niciodată doar moarte, ci și încercare de a aduce pe om la viață. Cele două aspecte se polarizează în Taina Botezului. În viziunea paulină Botezul este îngropare cu Hristos în moarte, dar și înviere, umblare „întru înnoirea vieții” (*Romani 6, 4*). Acestea se înfăptuiesc prin lucrarea Sfântului Duh. Fără prezența Sa, apa ar fi doar moarte și nu ar duce, ca la începutul creației, spre viață. Este unul din motivele pentru care Biserica, printr-un gest epicletic, sfințește apele. Fie că vorbim de apa Botezului ori de aghiasmă, Duhul o restabilește spre a fi purtătoare de har și dătătoare de viață. În același

timp, prin venirea Sfântului Duh, apa se arată chip al lumii reînnoite, plinite de prezența lucrării Sale.

În cultul Vechiului Legământ apa era mijloc de purificare: „Iar cel curățit să-și spele hainele sale, să-și tundă tot părul său, să se spele cu apă și va fi curat” (*Levitic 14, 8*). De asemenea, apa era întrebuințată și în contextul aducerii unei jertfe. Preoților li se poruncește să spele cele ce vor fi jertfite: „[...] preoții, fiii lui Aaron, să pună [pe jertfelnic] bucățile, capul și grăsimea, precum și măruntaiele și picioarele, după ce le vor spăla cu apă” (*Levitic 1, 8*). Apa mai are în Vechiul Testament proprietăți tămăduitoare. Neeman Sirianul se vindecă de lepră după ce, ascultând de porunca Sfântului Prooroc Elisei, se scaldă de șapte ori în Iordan. Încercând să enumerăm semnificațiile apei, ne putem rezuma la trei aspecte prezente în toate tradițiile religioase ori populare. Apa este sursă a vieții și întreținătoare a ei, precum am văzut la începutul creației. Apa mai este moarte și distrugere atât pentru vrăjmașii poporului ales, cât și pentru el însuși, când se află în nesupunere. În cele din urmă, apa este curăție, așa cum adeseori putem observa în prescripțiile date pentru cultul iudaic.

Această expunere sumară descoperă minimal concepția Bisericii despre apă, fără să atingă toate nuanțele. „Imagina” va fi întregită de Noul Testament. Întâlnim „viziunea”

în viața eclesială sub chipul credinței. Ea nu rămâne la nivel teoretic și lăuntric, ci se exprimă faptic în cultul Bisericii și în viața fiecărui credincios în parte. Manifestarea care ne interesează pe noi este *Sfințirea cea mare a apei*. Ea constituie o paradigmă în descoperirea, prin gesturi liturgice, a credinței Bisericii despre apă și despre creație. Întreg contextul liturgic este prilejuit de Botezul Domnului. Pe lângă predica sa, cu un puternic accent „metanoic”, Sfântul Ioan Botezătorul practica și botezul „cu apă spre pocăință”. Spre acest botez vine, fără să aibă nevoie de pocăință, Mântuitorul. După un schimb de replici cu În-

temergătorul Său, Hristos primește botezul. Este momentul în care Sfânta Treime se descoperă, fapt pentru care sărbătoarea mai este numită *Epifanie* ori *Teofanie*. Cerul se deschide, Sfântul Duh se pogoră asupra Fiului și Tatăl Îl mărturisește ca atare: „Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit” (*Matei 3, 17*). În cele din urmă, temeiul ultim al sfințirii apei este Botezul Domnului, „Cel ce a primit a Se boteza în Iordan și a sfințit apele”.

După sfințire, apa își găsește sensul în întrebuințările pe care le acordă Biserica Aghiasmei Mari. Întrucât firea apei a fost preschimbată, Aghiasma Mare este izbăvită de stricăciune. Preoții o folosesc la săvârșirea actelor sacramentale și sfințitoare. Fiind plinită cu har sfințitor, cu ea se stropesc spre sfințire credincioșii, casele și obiectele. Se folosește la binecuvântarea vaselor și a veșmintelor bisericesti, la sfințirea crucilor și a icoanelor. Episcopii folosesc Aghiasma Mare la sfințirea bisericilor, a antimiselor, precum și a Sfântului și Marelui Mir. Fiind plinită cu har tămăduitor, credincioșii gustă din ea spre a se însănătoși și a găsi alinare în suferință. Asemenea obișnuiesc să facă de la Bobotează până la odovania sa, fără a fi opriți să guste din apa sfințită în alte perioade ale anului. De asemenea, Aghiasma Mare se mai oferă spre mângâiere, iar nu ca înlocuitor, celor care sunt înlăturați de la comuniunea euharistică.

Biserica își cunoaște credința și lucrează în conformitate cu ea. Crede că prin Botezul lui Hristos apele s-au sfințit, precum se sfințesc și prin pogorârea Sfântului Duh. Venirea Sfințitorului reînnoiește apa și o descoperă ca apă primordială, încărcată de viață și har. Întrucât Biserica vrea mântuirea oamenilor, ea dăruiește omului ceea ce primește de la Dumnezeu: apa ca mijloc sfințitor, curățitor, tămăduitor și comunional cu cosmosul. Un cosmos care așteaptă, împreună cu omul, izbăvirea. Astfel, sărbătoarea Botezului Domnului este despre lume, așa cum a dorit-o Dumnezeu din veșnicie. Dar pentru aceasta El știe că trebuie să vină în Betleem, să se descopere ca Dumnezeu Treimic la Iordan, să întoarcă pe om din calea sa la pocăință și să-i dăruiască viață, lui și lumii întregi.

Răspuns

Pr. Dan Marius Matei

Dumnezeu Se descoperă treptat și în multe moduri celor dornici să Îl cunoască¹. Toți suntem chemați la convertire și la botez, fete și băieți, spre deosebire de circumcizia iudaică, rezervată exclusiv bărbaților. Toți suntem chemați să nu socotim nimic mai vrednic de crezare decât cuvântul lui Dumnezeu. Toți, de altfel, avem nevoie de mila lui Dumnezeu, după cum se cântă în biserică: *De n-ar fi Domnul cu noi, cine ar fi în stare să se păzească de vrăjmașul și de ucigașul de oameni?*

Nu suntem **O** în ecuația omenirii, deoarece Hristos a rezolvat enigma și ne-a dat altă valoare. Ne-a învățat să facem ceva în minus: mai puțină mândrie, mai puțină îngrijorare, mai puțină lăcomie. Dar și ceva în plus: mai multă rugăciune, mai multă răbdare, mai multă blândețe, mai multă lectură duhovnicească. Doar Nicolae Manolescu are talentul de a scrie bine despre cărțile pe care nu le-a citit², noi nu.

Infirmitate nu este să nu strigi după Dumnezeu, ci să nu Îi poți răspunde bunății Lui infinite. Rugăciunea este o mulțumire, un răspuns în lacrimi de bucurie. Doar cei confuzi nu răspund, deoarece încă nu știu pe ce lume trăiesc. Încă nu au aflat că pentru Dumnezeu nu există suflet nesemnificativ. Încă nu au acceptat că boala cea mai gravă este individualismul. Încă se amăgesc că pământul este mai atrăgător decât Cerul. Încă nu le-a zis nimeni că Ziua Învierii ține o veșnicie.

Încă nu au aflat încotro călătoresc. Încă nu cred că există veșnicie. Încă nu au învățat să ceară iertare. Încă nu au avut nici un șoc care să îi trezească din zona de confort și să introducă credința în actualitatea vieții lor. Încă nu au rezolvat ecuația fricii de moarte. Încă nu au învățat decât limbajul acestei lumi și nu știu să răspundă la ceea ce este fascinant și uimitor, doar pentru că rațiunea este depășită. Încă nu le-a spus nimeni că sunt proprii lor captivi. Încă nu au recunoscut că lăcomia și mândria produc muțenie spirituală.

În schimb, cei ce răspund iubirii Lui infinite gustă încă de aici, chiar dacă parțial, din fericirea nespūsă. Respectă ordonanțele de urgență evanghelice. Aleg să trăiască între două Liturghii, între două privegheri, între două Împărtășanii tainice. Citesc învățăturile biblice, pentru a reinvăța să trăiască. Știu că viața nu este doar o croazieră de plăcere. Cred că moartea a murit, că sicriile sunt inutile, că în față îi așteaptă doar învierea. Sunt dependenți de Dumnezeu, singura adicție pozitivă. Nu confundă sfârșitul cu începutul. Au chipul luminos, ca o zi de duminică. Au găsit antidotul pentru a nu dezerta. Și totul a pornit de la un simplu răspuns.

¹ Arhimandritul Sofronie, *Rugăciunea – experiența vieții veșnice*, Ed. Deisis, Sibiu, 2001, p. 119. Vezi și Sfântul Nicolae Velimirovici, *Inima în Marele Post*, Ed. Predania, București, 2010, p. 12, precum și Spiridonos Logothetis, *Răspunsuri la întrebări ale tinerilor – Ortodoxia și lumea*, Ed. Sophia, București, 2012, p. 284.

² Lucian Avramescu, *Confesiunile unui mut care a vorbit cândva*, Ed. Am Press, București, 2020, p. 438.

Veghe epifanică

Dr. Eugen-Adrian Truță

Ena ianuarie adună sub cupola pomenirilor cu slove sfinte figuri îngerești de părinți aflați în proximitatea străvezimii dumnezeiești într-o măsură care cere și din partea ochilor noștri aripi de lumină.

De veghe *gerarului* și înainte-mergător Înainte-Mergătorului, priveghind încă pe „piatra nebăgată în seamă de ziditori” pentru a împărăți milenar ca „preot al lui Dumnezeu” (Apocalipsă 20, 4-7), stă Sfântul Cuvios Serafim al Sarovului. Alături, lumina, flacăra, bucuria, harul sunt darurile Duhului Sfânt ce se revarsă într-o cascadă neîntreruptă. Țelul acestor sfinți ce străjuiesc epifanica sărbătoare a Botezului Domnului nu este de a provoca exaltate discursuri despre răpiri și fotofonii divine, ci de a ne recalibra arbaleta duhovnicească.

În bine-cunoscuta întâlnire cu Sfântul Serafim de Sarov (transcriem și grafia slavonă pentru a celebra Ortodoxia poliglotă: Святой Серафим Саровский), Motovilov notează: „Părinte, nu pot să te privesc. Ochii sfinției tale aruncă fulgere de lumină. Fața sfinției tale e mai arzătoare decât soarele și mă dor ochii”. E momentul atât de important și clarificator pentru viața spirituală modernă din care învățăm că totalitatea eforturilor ascetice sau de natură morală primește sens doar prin adoptarea ca scop al vieții creștine a „dobândirii harului Duhului Sfânt”. Aceasta este, în fond, o actualizare patristică atât de necesară climatului spiritual contemporan întrucât limpezește plasa densă de asumări etice și focalizează direcția vieții bisericești către un dat clar și decisiv: *harul*.

Experiențele sfinților părinți vor descrie itinerariul pentru dobândirea acestuia ca un traseu sinuos, cu aridități interminabile, nopți înnegurate, nori apăsători și înfrângerii repetate, dar „Îndrăzniți!” (In. 16, 33) ne spune Mântuitorul, în ciuda necazurilor și a parcursului sisific al fiecăruia, „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (In. 8, 12).

Sigur că dobândirea luminii are grade diferite pornind de la lumina unui zâmbet de copil până la lumina Schimbării la Față pe Muntele Taborului și rămâne în seama *cărturarilor* Scripturii să deceleze în aceeași manieră veritabilă

vă vestea cea bună, în caz contrar acele aspre muștrări ale Mântuitorului își vor găsi obiectul în nevrednicia și grosimea spirituală a teologilor de azi sau dintotdeauna.

Este interesant, de altfel, cum destinul interpretării textelor sacre roiește în jurul înțelesurilor desprinse din sensul prim. Hermeneutul modern înțelege mesajul inițial și ne-metaforizat al Bibliei pentru ca în prezentarea orală sau scrisă să opteze pentru alegorii explicative și integrative. Nu e de competența mea să *istorisesc* cum au evoluat lucrurile în acest sens și cum a (re)-apărut convingerea că un *ceva* superior asigură veridicitatea, verosimilitatea și valoarea textului în sine, care altfel, lăsat în voia *literei* sale transmite varii înțelegeri, mai mult sau mai puțin dibuite, chiar cu istorii ale cenzurii.

În schimb, sfinții lăsau ca înțelegerea Scripturii să funcționeze bilateral: textul îi lumina pe aceștia și, în egală măsură, harul Duhului Sfânt îi predispunea pe aceștia să lumineze textul. Asta până să apară direcțiile de interpretare biblică, cel puțin.

În orice caz, eu aci am vrut să ajung. Sfântul Serafim nu se temea să folosească cuvântul „lumină” ca deponent al pocăinței neîntrerupte, al „tristeții strălucitoare”. Reversul actualității e plin de spaime și rapoarte dubitative legate de noțiuni precum *acceptabil*, *rațional*, *normal*, *limitat*. Să vedem însă, cum citește acesta Scriptura: „Astfel, atunci când prietenii l-au dojenit pentru hulă adusă lui Dumnezeu, Iov le răspunse: «Cum poate oare să fie așa când eu simt Duhul lui Dumnezeu în nările mele?»” (Iov 27, 3). Cu alte cuvinte: Cum pot eu să-L hulesc pe Dumnezeu când Duhul Sfânt sălășluiește în mine? Dacă L-aș fi hulit pe Dumnezeu, Duhul Sfânt ar fi plecat de la mine: dar priviți, îi simt suflarea în nările mele»; în exact același fel se spune despre Avraam și Iacov că L-au văzut pe Domnul și că au discutat cu El și că Iacov chiar s-a luptat cu El. Moise și toți cei dimpreună cu el L-au văzut pe Dumnezeu atunci când i s-a îngăduit să primească de la Dumnezeu tablele legii pe muntele Sinai. Un stâlp de nori și unul de foc, sau, cu alte cuvinte, harul evident al Sfântului Duh au servit drept călăuze oamenilor lui Dumnezeu în pustie. Oamenii L-au văzut pe Dumnezeu și harul Sfântului Său Duh, nu în somn sau în vise sau din pricina unei imaginații tulburate, ci în adevăr și în mod deschis. Noi am devenit atât de nepăsători la lucrarea mântuirii noastre încât noi interpretăm greșit și multe alte cuvinte din Sfânta Scriptură, totul din pricina faptului că noi nu căutăm harul lui Dumnezeu și, din pricina mândriei minților noastre, nu-i îngăduim să se sălășluiească în sufletele noastre. De aceea, noi suntem lipsiți de adevărata iluminare de la Domnul, pe care El o trimite în inimile celor care înfometează și însetează din toată inima după dreptatea lui Dumnezeu.

Așadar, de aici, din cerneala plumbuită a păcatelor mele care privește textul Sfântului Serafim de Sarov ca pe „o lumină strălucitoare, o lumină orbitoare, luminând întinsul zăpezii, până departe, împrejur, luminând fulgii de zăpadă, care nu încetau să cadă peste mine și peste marele stareț”, iscălesc mundan cu *veghe epifanică*...

Sfântul Cuvios Antonie cel Mare - pildă rugătoare a monahilor și icoană a smereniei

Prof. univ. dr. Marcel Muntean

Sfântul Cuvios Antonie cel Mare a fost cunoscut ca unul dintre cei dintâi creștini care și-au ales, propus și realizat ca unic scop în viață urmarea lui Hristos, îndreptându-și întreaga existență spre această cale; de aceea a ales să se lepede de lume și să se retragă în pustie. Întreaga sa nevoită stă sub semnul smereniei, cea care l-a urcat pe culmi duhovnicești puțin străbătute până la el. De-a lungul timpului, experiența sa în lupta duhovnicească a adus o contribuție majoră pentru ceea ce reprezintă modalitățile prin care un creștin se poate curăți, lumina și desăvârși.

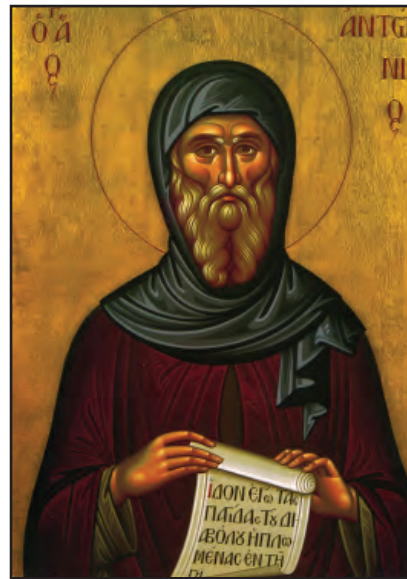
Sfântul Antonie a trăit 105 ani, între 251 și 17 ianuarie 356¹. El provenea dintr-o familie de țărani înstăriți, creștini din inima Egiptului din Coma, poate de aceea Orientul l-a și numit Sfântul Antonie Egipteanul sau cel Mare, în vreme ce în Occident este cunoscut drept Sfântul Antonie Abatele.

Viața și experiența duhovnicească a Sfântului Cuvios Antonie cel Mare au fost transmise și descoperite generațiilor ulterioare prin intermediul învățăturilor păstrate în Pateric, în Filocalie, și în bine-cunoscuta biografie scrisă de ucenicul său, Sfântul Atanasie cel Mare, arhiepiscop de Alexandria, Vita Antonii – Viața lui Antonie, scriere ce este cuprinsă în genul literaturii hagiografice. După o bună și aleasă educație primită în spiritul tradiției și a credinței creștine; și după adormirea părinților săi, la vârsta de 20 de ani Sfântul Antonie s-a hotărât să își împartă întreaga avere săracilor, retrăgându-se la marginea satului său, locuind o vreme într-o colibă, sub ascultarea unui ascet al locului și mai apoi în interiorul unui mormânt idolesc, părăsit. După un timp, pe la anul 286, respectiv la vârsta de 35 de ani, s-a stabilit pe malul drept al Nilului la Pispir, năzuind spre o izolare și penitență majoră. Aici a rămas 20 de ani, până când ucenicii săi îl vor obliga să plece din cauza atacurilor diavolești. În anul 310 va face o călătorie la Alexandria spre a-i îmbărbăta pe creștinii martiri, prizonieri din porunca lui Maximin. În ultima parte a vieții sale se va mai întoarce în Alexandria pentru a-l susține pe Sfântul Atanasie persecutat de pro-arieni². După anul 312 se va stabili definitiv, aproape de Muntele Kolzim, nu departe de malul Mării Roșii, unde astăzi se află mănăstirea ce îi poartă numele. Un capitol semnificativ al vieții sale este legat de cel al luptei sale interioare împotriva diavolului. Întreaga sa viață s-a identificat cu una închinată jertfei de sine, rugăciunii și slăvirii aduse lui Dumnezeu, avându-i ca exemple pe Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul și pe Sfântul Ioan Botezătorul. Sfântul Antonie a fost, pe drept considerat părintele spiritual al monahismului, în timpul său a fost înființată prima mănăstire creștină.

În iconografie, așa cum ni-l înfățișează călugărul athonit Dionisie din Furna în Erminia sa, el trebuie zugrăvit asemeni unui bătrân ce are barba scurtă, un pic despărțită în două, având bărbia puțin golașă. Sfântul Părinte apare cu capul acoperit, ca de altfel și alți sfinți cuvioși. Atunci când este reprezentat singur, Sfântul Antonie are toiagul în mâna dreaptă, iar în mâna stângă susține un rotulus (pergament) desfășurat, pe care sunt înscrise următoarele: „Nu

te amăgi, o, călugăre, cu îmbuibarea pântecelui, căci supunerea împreună cu înfrânarea îi subjugă pe demoni”³. De asemenea, monahul de la Athos amintește de cele douăsprezece scene reprezentative din viața, pătimirile și adormirea sa, precum: Sfântul lovit de diavoli; Sfântul războit de diavoli; Sfântul găsind dicosul în pustie; Sfântul învățând în pustie pe călugări; Sfântul lucrând pământul; Sfântul certând animalele care-i vatămă grădina; Sfântul, rugându-se, izvorăște apă; Sfântul astupând gurile filosofilor; Sfântul îndrumat de un leu la peștera lui Pavel; Sfântul aflând pe Sfântul Pavel; Sfântul îngropând trupul Sfântului Pavel; Adormirea Sfântului Antonie⁴.

Sfântul Cuvios Antonie cel Mare este redat în spațiul bisericii, în pronaos alături de alți sfinți cuvioși, precum: Sfântul Eftimie cel Mare, Sfântul Irodion, Sfântul Ioan Iacob de la Neamț, Sfântul Dionisie Exiugul, Sfântul Dimitrie cel Nou, Sfântul Stelian Paflagonul și alții, precum și în icoana de hram de pe catapeteasmă, atunci când sfântul este ocrotitorul lăcașului de cult. În icoane și fresce îl vizualizăm în câteva ipostaze: a) bust, b) în picioare, c) în reprezentarea complexă a icoanelor de tip hagiografic (sfântul înconjurat de compoziții cu evenimente din viața sa), d) alături de alți sfinți, e) în compoziții complexe, spre exemplu: De mult

proorocii te-au vestit, Toată suflarea să laude pe Domnul..., Orânduiala a cincea (Pronaos), Orânduiala a doua (Trapeza)⁵.

Impresionantă este tipologia figurii sale pe care o vizualizăm în icoana grecească contemporană sau în fresca din veacul al XVI-lea. Chipul este lungăreț, asemeni al unui bătrân ascet ce are barba albă, fiind dominat de ochii blânzi, nasul drept și sprâncenele ninse. Camașia feței și a mâinilor alături de straturile mai deschise, culminând cu blicurile este așezată peste proplasma pic-

tată în nuanță verzui. Acoperământul de culoarea gri închis (uneori albastru amestecat cu negru) îi mărginește capul și umerii, iar tunica în nuanțe de ocru cald cade în cute ample, până la picioare. „Îmbrăcămintea schimei mari monahale”, prezentă printr-o bucată lungă și îngustă de culoarea închisă este prinsă de o cingătoare la mijlocul pântecelui, în vreme ce mantaua ori mantia este colorată în roșu amestecat cu brun cald descrie cu linii grave faldurile asimetrice, ce delimitează brațele sfântului⁶. Toiagul și filacterul sau pergamentul desfășurat sunt celelalte două elemente tipologice ale sfântului rugător pe care le observăm în icoanele sale. Atunci când nu este redat cu toiagul său înalt, mâna dreaptă face semnul binecuvântării, asemeni Mântuitorului. Pe filacterul său se citesc următoarele: „Am văzut toate cursele vrăjmașului întinse pe pământ”. Fondul de aur întregeste și luminează ansamblul armonizat în nuanțe blânde, odihnitoare și calde dominate de ocru și de brun. În ciuda unor culori strălucitoare pe care le întâlnim la alți sfinți, ca de exemplu la cei militari, nuanțele modeste exprimă aderarea strictă la canonul bizantin. Se simte aici certitudinea unei tradiții autentice, vii, păstrate și neîntrerupte, manifestate nu doar prin apartenența la canonul iconografic, dar mai ales prin pătrunderea duhovnicească până la chipul lăuntric al Cuviosului Antonie, în transmiterea caracterului adumbrat al smereniei și al rugăciunii care l-au caracterizat în timpul vieții sale pe Sfântul Cuvios Antonie cel Mare⁷.

³ Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, p. 145.

⁴ Idem, pp. 180, 181, 182.

⁵ Idem, pp. 145, 214, 236, 239.

⁶ Leonid Uspensky, Vladimir Lossky, *Călăuziri în lumea icoanei*, Ed. Sophia, București, 2003, p. 147.

⁷ Idem, p. 145.

¹ Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000, p. 195.

² Guglielmo Cavallo, *Omnia bizantin*, Ed. Polirom, Iași, 2000, pp. 298, 299.

Paradoxurile istoriei

Elena Pârnu

Două luni ale sărbătorilor de iarnă: Decembrie și Ianuarie. Două hotare, unul de analiză, altul de planuri pentru viitor... Un paradox mic, realist și firesc...

Dar mai bine să comparăm și să analizăm nu lunile, ci evenimentele: 1 Decembrie 1918 cu 30 Decembrie 1947, și să medităm... În primul, s-a realizat Marea Unire, adică Statul Român Unitar. Eroismul soldatului român a impresionat și impresionează încă pe cei ce gândesc și simt românește, iar familia regală a României a fost un exemplu de respect și onestitate față de poporul român în acele clipe de cumpănă ale războiului, dar și în perioada următoare, de afirmare puternică a României Mari pe scena politică europeană. Să ne amintim și de regina Maria în calitatea sa de ambasador al statului român după primul război, care a uimit lumea prin calitățile sale diplomatice. Și apoi, faima politicienilor de atunci, care au ridicat ștacheta afirmării noastre naționale în plan european: I.I.C. Brătianu, Alexandru Vaida Voevod, Nicolae Titulescu, Nicolae Iorga.

Regretăm, însă, că istoria ne implică și în acțiuni ce ne obligă să capitulăm în fața unor evenimente și, din păcate, nu întotdeauna avem forța și puterea de a face acte de eroism, de a înfrunta vremurile. Așa s-a întâmplat și în 30 Decembrie 1947, când regele Mihai a trebuit să părăsească tronul României și să ia drumul exilului... Aceeași regalitate căreia trebuie să-i recunoaștem rolul avut într-un moment de cumpănă, când a grăbit sfârșitul celui de al doilea război prin hotărârea luată la 23 august 1944. Doar personajele au fost altele, iar noi..., bieți spectatori.

Încercările de „reconstrucție” după 1944 au mers anevoios, mulți oameni de vază sfârșind în temnițele comuniste: făuritorii României Mari, politicieni, preoți ortodocși și greco-catolici, oameni de cultură... Și totuși, cei care au acceptat un „anumit compromis”, adică tăcerea, au salvat ce s-a mai putut salva... principii, valori, tradiții, ascunse bine în suflet, dar valorificate cu eficiență în unele momente.

24 / 25 decembrie... Întunericul ne învăluie... Sunt rari colindătorii sub fulgurele nopții de Crăciun... „O ce veste minunată...” Repertoriul e sărac, deși sunt multe colinde ce ar trebui readuse în memoria tinerilor mai ales. Lumea e grăbită, obosită, aleargă pentru ultimele retușuri ale pregătirilor... Nici în lumea rurală farmecul Marii sărbători a nașterii Domnului Iisus Hristos nu mai e ca înainte. Merele, nucile, colăceii au fost înlocuite cu bani. Mercantilul capitalism alterează totul. Și ce, în interbelic nu a fost tot capitalism? Și ce mai laudăm aceea perioadă... Era, dar lumea era mai așezată, mai corectă și morală, exista un respect pentru sărbătoarea ce era așteptată cu produsele proprii fiecărei gospodării. Tăiatul porcilor, mirosul sarmalelor și cozonacilor, pâinea de casă, ecoul colindelor cu copii și mături, după un anumit fus orar, țineau de o tradiție respectată în lumea satului. Concepția de viață era alta. Din păcate, altruismul a fost înlocuit cu egoismul, cu un regres al mentalităților sănătoase.

Iarna lui 1989 a fost și ea un examen pentru români. Libertatea dorită nu a putut fi gestionată după principii riguroase, cu adevărat democratice, cu forța convenită unor adevărați creștini, ci după dorințele unora de a se impune în plan material, egoist și nedemocratic. Păcatul de neiertat este modul în care am lăsat să fie derulate evenimentele. Sărbătoarea Crăciunului a fost însângărată și purtăm cu greu, și astăzi, povara aceasta. Am recurs la simplitatea relatării pentru a medita mai îndelung la nefericitul eveniment.

Iarna aduce și sărbători ale unor sfinți, Nicolae, Vasile, Ioan, transformate mai ales în prilejuri bahice pentru unii. Dar cu adevărat spectaculoasă este ziua de 24 ianuarie, ziua Unirii sub Alexandru Ioan Cuza și realizarea statului modern prin reformele inițiate. Din păcate, evenimentul a fost mereu subminat de scandalul politic post decembrist. Cu regret trebuie să recunoaștem că nimic nu mai impune ca odinioară, că totul se diluează și nimic nu poate exista cu adevărat, fără respectarea normelor morale și prețuirea valorilor religioase ce au efect benefic asupra noastră, ne zidesc sufletește.

Am enumerat fugitiv paradoxurile pentru că suntem mereu afectați de rele. Important este să medităm mai îndelung la ele și să răsfoim cărțile de moralitate. E adevărat că, după marile seisme ale istoriei, întotdeauna s-au produs bulversări sociale, au fost derapaje, dar acum parcă nu se mai termină...

Lucian Blaga, marele poet și filozof, a făcut elogiul satului românesc în discursul ținut cu ocazia primirii în Academia Română, dar susținea că pentru progres e nevoie și de o „cultură majoră” pentru a se face cu adevărat un salt în civilizația românească. În condițiile de azi, oare cum putem să ne reîntoarcem la tradiție, la o mentalitate etică, la un creștinism care să ne salveze de răul ce a pus stăpânire pe noi, să putem ieși din starea anevoioasă în care ne aflăm și să trecem în acel „majorat” de care vorbea Lucian Blaga?... Desigur, s-au făcut progrese deosebite, mai ales în plan tehnic, dar suntem corigenți la problemele morale nocive societății și educării copiilor și tinerilor.

Răsfoind revista *Tribuna* din 1-15 noiembrie 2019, am dat peste articolul scriitorului Vistian Goia intitulat „Despre stilul de viață al românului”, în care zăbovește asupra conceptului de „seriozitate”. Consideră că termenul constă în virtute, precum frumusețea și bunătatea, dar e nevoie de „putință și voință” pentru a se realiza.

E adevărat, prea ne-am lăsat afectați de relele globalizării indistincte. Avem nevoie de păstrarea unui raport rațiune-credință care să ne conducă la adevăr și la păstrarea identității, să nu mai rătăcim drumul. Propunem, așadar, pentru început, să revenim la morala creștină care ne-a fost întotdeauna scut, iar cartea de rugăciuni să fie mereu la căpătâiul nostru. Bine zicea marele om al bisericii și culturii române, mitropolitul Valeriu Anania: „Unde este adevăr și frumusețe, de acolo nici folosul nu lipsește”.

Jurnal, martie 1997

Dr. Nicoleta Pălimaru

7 martie 1997

m fost la Maica Galineea să-i duc un buchețel de ghiocci. În bucătărie era și IPS Bartolomeu. Lucrase la Biblie, iar acum făcea o pauză de cafea. Preț de o oră, am discutat probleme de literatură și teologie. Vorbea despre patriarhul Justinian, care, la observația părintelui Anania „vă văd obosit. Cred că munciți prea mult”, i-a răspuns: „Nu munca mă obosește, ci grijile”.

„Și pe mine mă obolesc mult grijile – spunea IPS Bartolomeu. Cum voi rezolva problema cutărui om. E greu să lucrezi cu omul”.

Am discutat despre cronică din „Istoria literaturii române” a lui Dumitru Micu, care pune accent pe romanul *Străinii din Kipukua*, dar, după părerea IPS Bartolomeu, *Amintirile peregrinului apter* sunt mai interesante. „La fel se întâmplă și cu poezia mea. Unii pun accent mai mare pe *Istoria agrippine*, care conține fabule, și omit *Anamneze* sau *Geneze*”.

„Nici până acum nu mi-am schimbat adresa și numărul de telefon de la Uniunea Scriitorilor, asta pentru că nu mă mai interesează viața literară. Am răspunderi de arhiepiscop și munca la Biblie”.

În legătură cu datele privitoare la viața și opera lui din dicționare, acestea sunt dispartate.

În privința referatului de la Litere, mi-a sugerat să fac o paralelă între Biblie și literatură. Mi-a dat un articol în engleză, apoi mi-a mai dat câteva idei. Aș putea să scriu despre literatură și *Cartea lui Iov*, *Cântarea Cântărilor*, *Pentateuhul*, *13 Corinteni*, care „sunt pură literatură”. *Parabolele* și *Psalmi* sunt altceva decât literatură”, a mai precizat IPS Bartolomeu.

„Contează – accentua IPS Bartolomeu – la un teolog sau sfânt personalitatea celui ce scrie”.

„Într-un fel vede lucrurile Crainic, în altul părintele Stăniloae. Persoana teologului, modul lui de a aborda problemele teologice contează. Eu am structură de poet, de aceea am transpus în versuri *Vechiul Testament*”. „Gândește-te la Sfântul Grigorie de Nazianz sau la Sfântul Simeon Noul Teolog sau la Tereza din Avila. Patericul e una din cărțile cele mai realiste”.

M-a întrebat cum stau cu timpul. „De fapt ești tânără, eu la vârsta ta și cu sutană mergem și la Medicină, veneam și la cursurile lui Liviu Munteanu la *Noul Testament*”.

La plecarea, după ce mi-a dat 5 mii de lei pentru carte, mi-a recomandat volumul lui Henry Joly, *La psychologie des Saints*, pe care i l-a indicat și lui T. Baconsky. Ne-am despărțit cu cuvintele sale: „Depinde de structura interioară a fiecăruia în câmp teologic: melancolicul va face o teologie melancolică, cel care e vesel, o va face veselă, iar îndrăznețul cu îndrăzneală”.

În revista *România literară* din 26 febr. – 4 martie 1997, am dat cu ochii de o afirmație uluitoare. Cum îi amenințau gardienii de la Aiud pe deținuți: „Pe voi vă vom tuberculiza, iar pe nevestele voastre le vom face desfrânate”.

Cred că într-o adevărată relație poți recapitula întreaga perioadă a *Vechiului* și *Noului Testament*. Mă gândesc la ideea de continuitate, nu de ruptură.

12 martie 1997

Am fost la Litere la conferința

„Jean Rouald și romanul francez contemporan”.

19 martie 1997

Ieri seară, am fost la părintele cu un buchet de frezii. Azi, împreună cu părinții l-am vizitat. Am stat 3 sferturi de oră. Discuții diverse:

1. despre greco-catolici „Problemele cu greco-catolicii nu sunt atât de grave pe cât le fac ei să fie”, a spus IPS Bartolomeu;
2. probleme de gramatică. Primise o scrisoare de la un politician din București, care pusese virgulă după că („...că, IPS Bartolomeu...”);
3. Ne mărturisea că lucrează mult, mai ales la Biblie. „V. Cândea m-a atenționat că în Septuaginta și textele masoretice apare formula «focul lui Dumnezeu» și nu «foc din cer», cum am tradus eu la *Cartea lui Iov*”.
4. Mi-a încredințat predicile lui să le transcriu, să fac selecția și să le compar: „Îmi cunoști stilul, gândirea, limbajul”, a adăugat părintele.

I-am sărutat toți trei mâna. IPS era într-o dispoziție bună. Măine are de slujit și de sfințit o capelă.

Zωή și COVID, 2020-2021

„Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”

Paul Mucichescu

um se poate – se întreba un părinte din secolele IV-V – să ne lăsăm impresionați de „dileme” precum cea legată de cazul în care ar căuta adăpost la noi cineva, care prin minciuna noastră ar putea scăpa de la moarte? Dar dacă ar putea fi salvat de la moarte printr-un jaf sau printr-un păcat împotriva firii, sau printr-un act de orgoliu care ni s-ar cere în schimb? Adevărul creștin este gravitatea incomparabilă („chiar și”) a minciunii față de cea a unei astfel de „ucidere din culpă”. Nu se poate pretinde că iubirea aproapei înseamnă salvarea vieții sale trecătoare atunci când alternativa este propria moarte duhovnicească și pierderea Vieții Veșnice. Ceea ce încearcă să pervertească această falsă dilemă este acea Lege a iubirii aproapei care cheamă, invers, la dăruirea propriei vieți biologice pentru cea veșnică a celuilalt (In 15, 12).

O altă astfel de dilemă este lansată de oponenții Bisericii considerate „extremistă” de către ei. Această „dilemă”, care demult se insinuează progresiv, odată receptată de cei dintre noi îngrijorați să rămânem spirite critice, realiste, în pas cu știința, ne afectează subversiv. Rândurile de față încearcă contrarea acestui efect. Forma de bază a „dilemei” în cauză este următoarea: Oare li se cere creștinilor să urască viața? (A se compara această interogație cu celebra „A zis Dumnezeu, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai?”)

Iată ce se cere: „Cel ce își iubește viața / sufletul-în-lume [ψυχὴν] o / îl va pierde; iar cel ce își urăște viața/sufletul [ψυχὴν] în lumea aceasta îl va păstra pentru viața [ζωὴν] veșnică” (In 12, 25¹). Etiopianul a recunoscut față de Filip că nu poate înțelege Adevărul fără călăuzire (FA 8, 31), dar el căuta onest. Dar cei care nu vor să-L înțeleagă, vor recunoaște sensul unor astfel de cuvinte? Ce se poate înțelege din afară, la citirea spuselor îngerului „Vino să-ți arăt pe mireasa, femeia Mielului” (Apo 21, 9)? Într-adevăr, mesajul scandalos al Mântuitorului este că, în definitiv – sau „la o adică”, la o ispită (cf. κίσις) – viața aceasta sau sufletul ca putere a acestei vieți organice, sunt de urât. Urâtul lor este ca întunericul, ca orice privit fără lumină. Iată afirmația scandalizantă (îndeosebi pentru conștiința adormită sau necreștină): Privită doar pentru ea însăși, viața aceasta este lipsită de sens, și, în acest sens, demnă de urât. Orice lumină sau sens îi pot veni numai de dincolo de ea însăși, de dincolo de moarte, de stricăciune, de meschinărie, și țelul ei este cel de a deveni transparentă față de acest „dincolo”. „Ura” amintită nu înseamnă nici o înverșunare – nici aici, nici în antropomorfizările veterotestamentare². Iubirea ne e uneori oarbă, se dăruiește și lucrărilor ce nu au parte de Dumnezeu, care produc doar umbre care se vor pierde. Atunci poate fi numită falsă, non-euharistică. În concluzie, viața este de ocrotit, fiindcă țelul îi este Îndumnezeirea. Dar înseamnă asta că trebuie să fim de acord cu „marele inchizitor”, care acum i-ar spune Hristosului euharistic „dă-le sănătate trupească; abia după aceea le poți cere să se apropie de Tine”?

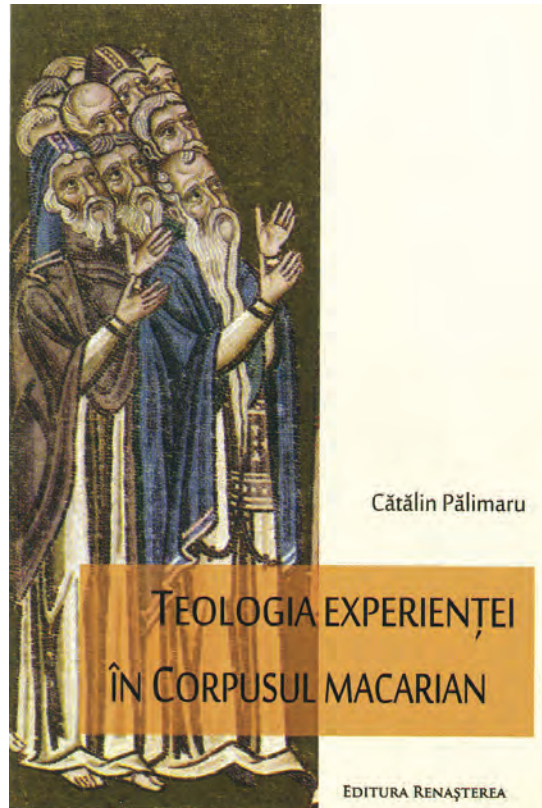
De două ori s-au citit rândurile despre „urâta” viață trecătoare, anul acesta – în 22.03., adică în Duminica Sfintei Cruci din Postul Mare, în care statul a interzis accesul la Liturghie, și în 23.09., Duminica de după Înălțarea Sfintei Cruci, care a marcat trecerea primului val viral. Multe s-au afirmat în acest interval dintr-un punct de vedere relativist-secularist despre Biserica „extremistă”. Dar și multe fapte vor trebui acum puse în cumpăna Acelui Adevăr, Care îl conține pe cel științific. De aceea, cel puțin cercetătorii creștini – epidemiologi, medici, biologi, statisticieni – sunt datori să-și înceapă acum analizele, cât „urmele” sunt proaspete.

Din păcate, pentru mințile din lumea de azi nu faptele par să fie cruciale, ci primele acuze. În Biserică, acestui azi îi trebuie făcut procesul din perspectiva Zilei Veșnice. Ceea ce trebuie memorat este că, în ciuda oricăror aparențe, secularismul nu este cea sursă a obiectivității și a echității, care se pretinde a fi, ci este sursa totalitarismului, a unor crime în masă lipsite de precedent. Da, există azi extremismul predicatorului de „mituri” legate de vitamina C, dar acest extremism nu este „al Bisericii”. Este inadmisibilă punerea semnului de egal între neraționalitatea unor mireni sau clerici, indiferent de funcții, și Supraraționalitatea Care orientează Biserica. Dar tocmai această identificare se desfășoară azi într-o democrație în care cei din Biserică sunt minoritari (cum s-a văzut în 2018) și în care orice neraționalitate a vreunui creștin e pândită pentru compromiterea Bisericii. Din ce în ce mai multe „valori” seculare care își pretind autonomia vor intra în conflict cu pozițiile rațional-supraraționale ale Bisericii, ducând la denigrarea ei. Într-un final, prin radicala separație de ea, statul secular(ist) își va începe sinuciderea, aruncându-se în abisul arbitrarității axiologice.

În subterană, Biserica s-a însănoșit mereu. În cămăruțele mici, tensiunea transcendentă este maximă – ca în cele de lemn, de pildă, a bisericuțelor care se „luau în spate” când satul își abandona câte o vatră distrusă. În locul nou, femeile stăteau lipite de pereții de lemn, să asculte Liturghia și bărbații încă umpleau spațiul dinaintea altarului. Sau poate fi evocată viața liturgică a Sfinților închisorilor, sau felul în care se cununau, la nedei, ciobani și ciobănițe, în biserică de brazi – nimic nu era mai clar, pe atunci, decât faptul că Biserica în care locuiește Domnul este clădită din oameni, din credință, speranță și Iubire.

Pr. Cătălin Pălimaru, *Teologia experienței în corpusul macarian*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014.

Părintele Cătălin Pălimaru e deja un nume cunoscut al peisajului teologic clujean. Activitatea constantă și prodigioasă pe care o desfășoară în redacția unui periodic precum *Tabor*, sau cea din cadrul editurii și a radioului Renașterea, vine să vorbească despre calitatea celor întreprinse de preacuceră sa. În peisajul publicistic, dânsul s-a remarcat în calitate de autor prin publicarea, în anul 2014, a volumului intitulat: *Teologia experienței în corpusul macarian*.

Prefațat de către părintele Ioan Ică jr. (pp. 5-113), acesta are la bază teza de doctorat a autorului și vine să aducă în atenția publicului cititor un subiect ce nu a fost suficient investigat până la acest moment în literatura teologică românească. După cum ține să arate în caracterizarea ce precede textul, părintele prefațator: „Scrisă într-un stil științific agreabil și incitant, trădând o capacitate de analiză a detaliilor, dar și putere de sinteză, pătrundere și maturitate teologică, această lucrare reunește în chip fericit atributele excelenței. Vine totodată să umple un gol de multă vreme resimțit în literatura teologică românească, contribuind astfel în chip binevenit la substanța și calitatea demersurilor acesteia” (p. 13).

Bazat pe o vastă literatură de specialitate, provenind cu precădere din spațiul străin, demersul părintelui Cătălin Pălimaru este structurat pe douăsprezece capitole mari și precedat de o introducere (pp. 15-21), în cadrul căreia vorbește atât despre structura lucrării, cât și despre metodologia folosită, sau actualitatea celor prezentate aici. În plus, autorul are și o abordare ecumenică, vorbind despre traseul textelor investigate în spațiul occidental: „Corpusul macarian are un traseu spectaculos și în tradiția creștină apuseană, fiind receptat cu succes, pentru nota lui afectivă, în pietismul german, în metodismul englez sau pentecostalismul american. Maniera în care ei l-au revendicat denotă totuși o superficială înțelegere a ceea ce a vrut să transmită Macarie. Avem însă în cazul lui o moștenire ecumenică, fapt întâmplat, în general, rar cu alți Părinți ai Bisericii” (p. 19).

Odată făcute delimitările de rigoare, părintele trece la investigație. Vorbește despre odiseea paternității corpusului macarian (pp. 22-35) în paginile primului capitol, tranșând aspectele ce au ținut de apartenența auctorială a textelor asupra cărora urmează să se aplece ulterior în cadrul lucrării, des-

pre contextul istoric în care a activat Sfântul Macarie (pp. 36-83), aducând în atenție principalele dispute teologice din timpul lui și reliefând modul în care au influențat acestea discursul celui avut în vedere și ideile sale despre modul în care experiența spirituală era percepută în gândirea răsăriteană (pp. 84-95). Apoi, analiza este mutată înspre specificul experienței la părintele Macarie (pp. 96-110), autorul alegând să se oprească asupra unor termeni fundamentali ai gândirii lui și apoi să îi analizeze prin prisma posibilității experienței, al caracterului progresiv al acesteia și al altor aspecte similare.

Cel de-al cincilea capitol este apoi dedicat „locului” experienței sau al sălășluirii dumnezeiești (pp. 111-134). Aici, părintele propune o abordare antropologică, pe care o continuă în cadrul subunității tematice următoare, atunci când vorbește despre spiritualitatea inimii în corpusul macarian (pp. 135-154). Ulterior, va analiza aspectele ce țin de realitatea, originea și lucrarea răului (pp. 155-169), la autorul avut în vedere, și va vorbi despre modul în care Întruparea Domnului se constituie în temeiul experienței spirituale plene (pp. 170-191).

O abordare interesantă este și cea din capitolul al nouălea, în cadrul căruia, părintele Cătălin Pălimaru vorbește despre dimensiunea eclesială a experienței (pp. 192-228). Ulterior, se va concentra pe un aspect fundamental al acesteia, anume ascetica (pp. 229-259). Penultimul capitol va fi apoi dedicat misticii macariene (pp. 260-279), autorul oprindu-se aici asupra unor aspecte esențiale precum mistica nupțială (pp. 266-268) sau experiența luminii (pp. 269-273).

La finalul întregii investigații, autorul se oprește, așa cum era de așteptat la influența exercitată de către corpusul macarian asupra spiritualității răsăritene (pp. 282-319). Vorbește despre modul în care a fost el receptat în literatura greacă (pp. 285-308) și cea siriacă (pp. 309-319), oferind o analiză de profunzime a ideilor ce pot fi regăsite în scrierile părinților reprezentativi din acest spațiu și a modului în care au fost ele preluate de către aceștia. Ample și bine documentate sunt și concluziile (pp. 320-326), în cadrul cărora, autorul ține să sublinieze faptul că abordarea lui se realizează în cheie ortodoxă (p. 320) și chiar sugerează noi posibilități de explorare a subiectului. Astfel, atunci când vorbește despre moștenirea macariană în Răsăritul creștin, subliniază că: „Spectaculoasă este moștenirea macariană în Răsăritul creștin. Mai mulți autori de limbă greacă și câțiva de limbă siriacă poartă cât se poate de evident amprenta acestui autor duhovnicesc. Aceasta înseamnă puncte de vedere comune asupra vieții spirituale. Pentru mulți dintre ei, Macarie a trecut drept o autoritate, fiind invocată ca atare. Această influență se poate aprofunda, cu atât mai mult cu cât doar despre relația lui cu Sf. Grigore de Nyssa s-au putut scrie mai multe studii” (p. 325).

Rod al unui amplu efort de documentare, volumul dedicat de către părintele Cătălin Pălimaru „Teologiei experienței în corpusul macarian” se constituie așadar într-o contribuție valoroasă deopotrivă pentru sfera spiritualității și cea a teologiei în general. Scrisă într-un stil plăcut și oferind o abordare ce îmbie parcă la lectură, lucrarea se cade semnalată și recomandată cu căldură. Le va fi cu certitudine de folos cititorilor nu doar în demersul de a descoperi un autor important al teologiei celui de-al patrulea veac al erei creștine, ci și în vederea înțelegerii actualității gândirii lui și a modului în care s-a răsfrânt ea asupra scrierilor ulterioare.

Ierom. Maxim (Morariu)

¹ Cf. Lc 17, 33; Mt 10, 39; 16, 25; Mc 8, 35; Lc 9, 24.

² Că „cel ce iubește nedreptatea își urăște sufletul”, Ps 10, 5 („[...] ὁ δὲ ἀγαπῶν ἀδικίαν μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν”), exprima, în Vechiul Testament, consecința nedreptății – cea de a nu avea parte de El.

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj (decembrie 2020)

Semnalăm apariții editoriale (on line):

- Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci (coord.), Stelian Pașca-Tușa, Bogdan Negrea, Bogdan Șoptorean, Ioan Popa-Bota, Iancu Buda, Ioan Chira, Gabriel Noje (autori), *Omiletica și catehetica în cercetarea teologilor ortodocși români*, vol. I Periodicele cu tradiție din Patriarhia Română, vol. II Biobiografiile profesorilor din Facultățile și Departamentele de Teologie din Patriarhia Română, vol. III Sistematizare tematică, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2020.

Opera Națională Română din Cluj-Napoca alături de partenerii săi a oferit o surpriză muzicală de o spiritualitate aparte: rugăciunea „Tatăl nostru”, aranjată pe note de compozitoarea Felicia Donceanu, dedicată Zilei Naționale a României. Momentul solemn a fost interpretat de baritonul Florin Estefan și Ovidiu Lipan Țândărică - la toacă, acompaniați instrumental de Iulia Merca - clopote și Dumitru Rus - vibrafon. În lucrarea artistică a participat Corul de cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale „Isidor Todoran”.

În perioada 2-6 decembrie 2020 s-a desfășurat o serie de activități sub egida Săptămânii Facultății.

Miercuri 2 decembrie 2020 a avut loc conferința Prof. dr. Ștefan Munteanu (Institutul de Teologie Ortodoxă „Saint Serge” din Paris) cu tema: *Titlul, regruparea, ordinea și numărul cărților Vechiului Testament*. Moderator a fost Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă.

Joi, 3 decembrie 2020 a avut loc lansarea cărților: *Satul și spiritul românesc, între tradiție și actualitate. Lectura Sfintei Scripturi și provocările transiterii credinței*, Lucrările Simpozionului Internațional de Teologie, Istorie, Muzicologie și Artă, vol. I-II, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2020 (coordonatori Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și Arhid. asist. univ. dr. Daniel Mocanu) și a revistei Școlii Doctorale „Isidor Todoran”: *Studia Theologica Orthodoxa Doctoralia Napocensia*, an III (2020), nr. 1. Au prezentat: Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea și Pr. lect. univ. dr. Răzvan Perșa. Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a rostit o scurtă alocuțiune. Moderator a fost Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, directorul Școlii Doctorale „Isidor Todoran”.

Vineri, 4 decembrie 2019 a fost lansată revista: *Romanian Orthodox Old Testament*, 3,1 (2020) „Paula Bud - in memoriam”, și cartea: *Propovăduirea Evangheliei în era digitală. Impactul catehezei și al predicii asupra „generației digitale” prin utilizarea noilor tehnologii ale informației și comunicării*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2020 a Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci. Au prezentat: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa, P. S. Lect. univ. dr. Benedict Bistrițeanul, Pr. prof. univ. dr. Vasile Gordon, Prof. univ. dr. Adrian Opre, decanul Facultății de Psihologie și Științele Educației a Universității „Babeș-Bolyai” și autorul cărții. Înaltpreșfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului a adresat un scurt cuvânt.

Vineri seara, 4 decembrie 2020, în cadrul evenimentelor dedicate Săptămânii Facultății, un grup restrâns de voluntari ai facultății, coordonați de dr. Teodora Ilinca Mureșanu, au împodobit bradul de Crăciun, cu decorațiuni handmade - confecționate chiar de ei, anul trecut.

Sâmbătă, 5 decembrie 2020, a avut loc vernisajul expoziției de artă: *Preocupări în pandemie*. Au expus cadrele didactice ale specializării Artă sacră (Prof. univ. dr. Marcel-Gheorghe Muntean, Pr. conf. univ. dr. Marin Cotețiu, Lect. univ. dr. Claudia Trif, Lect. univ. dr. Răzvan Alin Trifa, Lect. univ. dr. Marius-Dan Gheneșcu, Asist. univ. dr. Victoria Grădinar și cadrele didactice asociate Gabriel-Ștefan Solomon și Arhid. Nicolae Bălan). Coordonați: Prof. univ. dr. Marcel-Gheorghe Muntean și Lect. univ. dr. Claudia Trif. A prezentat Prof. univ. dr. Marcel-Gheorghe Muntean. Expoziția este deschisă în perioada 5-30 decembrie 2020.

Sâmbătă, 5 decembrie 2020, la Capela Facultății, P. S. Benedict Bistrițeanul a săvârșit Slujba Privegherii în cinstea Sfântului Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei, ocrotitorul spiritual al facultății. La final, Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru, prodecanul facultății, a rostit un cuvânt de învățătură.

Duminică, 6 decembrie 2020, în capela facultății Sf. Liturghie a fost săvârșită de P. S. Benedict Bistrițeanul înconjurat de un sobor de preoți și diaconi profesori. După citirea pericopei evanghelice, Preasfinția Sa a rostit un cuvânt de învățătură, vorbindu-le celor prezenți pe tema „Sfântul Nicolae, «moștenitorul» lui Dumnezeu”. Răspunsurile la strănă au fost date de un grup de studenți dirijat de Arhid. asist. univ. dr. Daniel Mocanu. La final, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul facultății, a rostit un cuvânt duhovnicesc și a mulțumit ierarhului pentru binecuvântare și prezență în mijlocul comunității instituției de învățământ teologic.

În perioada 5-9 decembrie 2020 s-a desfășurat, on line, simpozionul internațional cu tema: *Sfințire, Desăvârșire și Îndumnezeire: Înțelegând „Măsura vârstei deplinătății lui Hristos”*, organizat de Grupul de Cercetare Ortodoxă „Sfântul Ioan Gură de Aur” (format din teologi din Grecia, România, Serbia, Georgia, Marea Britanie, Franța, Belgia etc.). Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a fost reprezentată de P. S. Lect. univ. dr. Benedict Bistrițeanul care a susținut prelegerea: *Viața duhovnicească și îndumnezeirea în viziunea Sfântului Isaac Sirul* și Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea care a susținut prelegerea: *Misiunea Bisericii cu privire la demnitatea umană*.

Miercuri, 9 decembrie 2020 a avut loc, on line, întâlnirea decanului Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia cu liceenii. Întâlnirea face parte din seria de întâlniri organizate de reprezentanții Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (UBB), în perioada următoare, online cu elevii interesați să afle mai multe despre oferta academică a UBB, despre cursuri, oportunități de studiu, practică și angajare.

În seara zilei de 9 decembrie 2020, P. S. Lect. univ. dr. Benedict Bistrițeanul a susținut on line, conferința: *Cum rămânem lângă aproapele când cuvântul de ordine e distanțarea?*, la invitația Asociației Tinerilor Ortodocși Români Banatul de Munte.

Pr. lect. univ. dr. Bogdan Ivanov a susținut în data de 9 decembrie 2020 conferința cu titlul: *Despre curajul mărturisirii și înfruntarea persecuțiilor: evocarea vieții Înaltpreșfințitului Părinte Mitropolit Bartolomeu Anania (1921-2011)*, pentru credincioșii Parohiei Ortodoxe Române din Krams - Austria (preot paroh Cezar Marksteiner-Ungureanu).

În zilele de 10 și 11 decembrie 2020, Școala Doctorală a Facultății de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia a organizat școala internațională de iarnă: *Direcții și teme de cercetare în Teologia contemporană*. Au luat parte și au susținut comunicări următorii studenți-doctoranzi ai facultății noastre:

- pr. Ciprian-Valentin Nicoară, *Dezvoltarea unei atitudini responsabile a creștinului în fața Sfintei Euharistii*,
- pr. Iulian-Paul Isip, *Exercitarea puterii în slujirea sacerdotală. Trecut și prezent. Repere în favoarea unui leadership clerical în postmodernism*,
- pr. Nicolae Ioan Boboia, *Jesus and the young. A theological perspective of evangelists*,
- Cristian-Marian Ciorăneanu, *Iubirea ca temei de tămăduire a conștiinței umane în era digitală*,
- Oana Bumbuc (Crețu), *Modele de comportament provocate de societatea consumeristă. O abordare teologică*,
- pr. Grigore-Toma Someșan, *Sensul salvific al frumuseții în romanul Crimă și pedeapsă a lui F. M. Dostoievski*,
- pr. Adrian Petrecu, *Slujirea pastorală a credincioșilor cu deficiențe de auz și de vorbire*,
- Daniela-Luminița Ivanovici, *Aspecte privind implicarea prințesei Irina-Eulogia Comnena în mișcarea anti-isihastă*,
- pr. Ionuț Hens, *Importanța personalității lui Marcu Eugenicul al Efesului în secolul al XV-lea*,
- Mihaela Gligan (Lukacs), *Tâlharii de pe cruce între simbol și realitate. O perspectivă exegetică*,
- pr. Raul-Ioan Glodean, *Romani 13, 1-7: imperativul unei atitudini în viziunea teologiei moderne. Scurtă analiză exegetică și teologică*,
- Mircea-Grigore Grec, *Elisei, succesorul lui Ilie Tesviteanul în slujirea profetică*,
- Marius-Stelian Marțiș, *Chemarea la apostolat a Sfântului Apostol Petru*,
- Marius-Gheorghe Tănase, *Regalitatea lui Dumnezeu în textele isaianice*,
- Mădălin-Gheorghe-Lucian Trohonel, *Sfântul Calinic de*

la Cernica și Sfântul Ilarion de la Lainici - paradigme ale paternității și filiației spirituale.

Vineri, 11 decembrie 2020 a avut loc conferința internațională: *Engaging Orthodox Christian Theology with Today's World: Evil and Spiritual Combat in a Time of Pandemic*, organizată de Institute for Studies of Eastern Christianity din New York. Facultatea noastră a fost reprezentată de:

- P. S. Lect. univ. dr. Benedict Bistrițeanul: *Omul duhovnicesc și omul trupesc în fața pandemiei*,
- Pr. conf. univ. dr. Gabriel Gârdan: *Mecanisme religioase de apărare în timpul primei pandemii din istoria umanității*,
- Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea: *Demnitatea umană în timp de pandemie*,
- Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru: *Este pandemia un rău? O perspectivă patristică*.

Miercuri, 16 decembrie 2020 a avut loc, în mediul on line, în organizarea Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, a XV-a întâlnire a cadrelor didactice care predau disciplinele Omiletică și Catehetică în Facultățile și Departamentele de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română, sub genericul: *Provocări și strategii pastorale, omiletice și catehetice în vremea pandemiei. Perspective omiletice și catehetice în pastorația familiei și copiilor în contextul secolului al XXI-lea*. Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci a susținut referatul cu titlul: *Forme de propovăduire în mediul virtual*.

Facultatea de Teologie Ortodoxă, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației din cadrul UBB și Episcopia Ortodoxă Română a Italiei au organizat miercuri, 16 decembrie 2020 dezbaterea online **cu tema Educația religioasă la începutul secolului XXI între provocări și perspective, în cadrul căreia a fost lansată o platformă educațională pentru disciplina Religie**. Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a susținut prelegerea intitulată: *Evadarea în esențial. Profesionalismul digital în perimetrul didactic al Religiei*.

În seara zilei de 16 decembrie 2020, IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și P. S. Benedict Bistrițeanul au fost colindați, la reședința mitropolitană, de un grup de studenți și profesori ai Facultății de Teologie Ortodoxă.

La Centrul Eparhial al Episcopiei Sălajului a avut loc joi, 17 decembrie 2020, cea de-a doua întâlnire din acest an a ierarhilor din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului, sub președinția Înaltpreșfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. A luat parte la lucrări și Pr. lect. univ. dr. Răzvan Perșa.

Joi, 17 decembrie 2020, P. S. lect. univ. dr. Benedict Bistrițeanul a fost invitatul Asociației Studenților Creștin-Ortodocși Români Cluj în cadrul unei seri duhovnicești și a susținut, on line, conferința cu tema: *Nașterea Domnului Hristos în lume, nădejdea noastră*.

Duminică, 20 decembrie 2020, în Catedrala Mitropolitană, după slujba Vecerniei și programul catehetic *O seară cu Domnul Hristos și cu Preasfânta Sa Maică* în cadrul căruia Înaltpreșfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a ținut o cateheză pe tema Hristos în Vechiul Testament și în scrierile autorilor antici, a avut loc un concert de colinde susținut de Corul Catedralei Mitropolitane, dirijat de Sergiu Stanciu, și de Corul de cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu.

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj sub genericul „Salonul Icoanei Ardelene” a organizat expoziția *Izvoade și icoane*, găzduită în foaierea Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din Cluj-Napoca, în perioada 18 decembrie 2020 - 14 ianuarie 2021. Aceasta a reunit lucrări (izvoade și icoane pe sticlă) realizate de Prof. univ. dr. habil. Marcel-Gheorghe Muntean.

În data de 3 decembrie 2020 la Cluj-AM.ro, studentul senator Alexandru Lazăr a susținut prelegerea *Întruparea Logosului și mântuirea omului. Reflecții asupra Praznicului Crăciunului*, fiind invitat al emisiunii *Clujul la zi*.

Dr. Dacian But-Căpușan

† **VASILE Someșanul**

Decembrie 2020

06 decembrie

În Duminica a 27 – a după Rusalii, prăznuind și pe Sfântul Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei, în Paraclisul Episcopal, asistă la Sfânta Liturghie unde rostește ecfonise și binecuvântări.

07 decembrie

(Sfânta Muceniță Filofteia de la Curtea de Argeș)

Asistă la Sfânta Liturghie săvârșită în Paraclisul Episcopal, rostind ecfonise și binecuvântări.

13 decembrie

În Paraclisul Episcopal, asistă la Sfânta Liturghie rostind ecfonise și binecuvântări.

15 decembrie

Face o vizită la Așezământul de vârstnici din localitatea Popești, jud. Cluj și la familia Șolea, ctitorii așezământului.

20 decembrie

În Duminica dinaintea Nașterii Domnului, asistă la Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

Preașfințitul Părinte Vasile Someșanul, asistând la Sfânta Liturghie oficiată de Înaltpreașfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, de Praznicul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos.

25 decembrie

(Nașterea Domnului - Crăciunul)

La Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, de Praznicul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, asistă la Sfânta Liturghie oficiată de Înaltpreașfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului.

26 decembrie

(A doua zi de Crăciun – Soborul Maicii Domnului)

În Paraclisul Episcopal, asistă la Sfânta Liturghie rostind ecfonise și binecuvântări.

27 decembrie (A treia zi de Crăciun – Sfântul Întâi Mucenic și Arhidiacon Ștefan)

Asistă la Sfânta Liturghie în Paraclisul Episcopal și rostește ecfonise și binecuvântări.

30 decembrie

La aniversarea zilei de naștere, aducând mulțumire Bunului și Milostivului Dumnezeu pentru toate darurile primite, în Paraclisul Episcopal asistă la Sfânta Liturghie unde rostește ecfonise și binecuvântări.

A consemnat Pr. Gheorghe-Daniel Puian

† **BENEDICT Bistrițeanul**

EPISCOP VICAR AL ARHIEPISCOPIEI VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Decembrie 2020

1 decembrie: de Ziua Națională, în comuna Târlișua (jud. Bistrița-Năsăud), oficiază slujba de Te-Deum și binecuvântează noul monument ridicat în cinstea eroilor căzuți în primele două războaie mondiale.

2 decembrie: slujește Sfânta Liturghie la Paraclisul Episcopal; program de audiențe la birou; de la ora 17⁰⁰, în localitatea Suplai (Protopopiatul Năsăud), slujește Priveghiul pentru adormita întru Domnul, Victoria Dâmbu, mama PC Pr. Ioan Dâmbu, Protopop de Năsăud.

3 decembrie: predă online cursul de Limba și Literatura siriacă; participă în mediul online la conferința susținută de Părintele Zaharia Zaharou de la Mănăstirea Essex (Anglia).

4 decembrie: participă în mediul online la evenimentul lansării cărții „Evangelhia în era digitală”, autor Pr. Lect. Univ. Dr. Liviu Vidican Mancu; prezintă acest volum, argumentând importanța unei astfel de cercetări pentru pastoratia contemporană.

5 decembrie: săvârșește Sfânta Liturghie și predică în Parohia Gheorghieni (Protopopiatul Cluj I). Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopop de Cluj I; de la ora 18⁰⁰, slujește Vecernia cu Litie și Utrenia la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, cu ocazia hramului.

6 decembrie: de Sfântul Ierarh Nicolae (Duminica a XXVII-a după Rusalii), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură la Paraclisul Facultății de Teologie, cu ocazia hramului; de la ora 17⁰⁰, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește cateheza cu tema „Familia – despre frați”, în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur.

7 decembrie: participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial; la Mănăstirea Bichigiu (Protopopiatul Năsăud), slujește Vecernia și slujba tunderii în monahism pentru fratele Onufrie Moldovan.

8 decembrie: de la ora 15⁰⁰, participă online la conferința „Sfințire, desăvârșire, theosis”, organizată de Grupul Ortodox de Cercetare Sfântul Ioan Hrisostom.

9 decembrie: slujește Sfânta Liturghie la Paraclisul Episcopal; program de audiențe la birou; de la ora 18⁰⁰, participă la emisiunea-dialog cu tema „Pregătirea pentru sărbătoarea Crăciunului”, organizată de ATOR (Asociația Tinerilor Ortodocși Români) din Banatul de Munte (Episcopia Caransebeșului).

10 decembrie: predă online cursul de Limba și Literatura siriacă.

11 decembrie: program de audiențe la birou; participă online la conferința „Engaging Orthodox Christian Theology with today's world: evil and spritual combat in a time of pandemic”, organizată de Institute for Study in Eastern Christianity at Union Seminary, New York.

12 decembrie: de Sfântul Ierarh Spiridon, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvânt de învățătură la Mănăstirea Nușeni (Protopopiatul Beclean); în Parohia Bistrița Bârgăului, binecuvântează locuința parohială a noului preot paroh, Pr. Ramiro Mărginean; slujește Vecernia cu Litie și Utrenia la Mănăstirea Cormaia (Protopopiatul Năsăud).

13 decembrie: în Duminica a XXVIII-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în Parohia Prundu Bârgăului (Pro-

topiatul Bistrița). Cu această ocazie, ridică la rangul de „iconom” pe preotul paroh Florin Celsie și oferă distincții și diplome de aleasă cinstire binefăcătorilor. În partea finală, slujește Parastasul pentru preoții parohi trecuți la Domnul. În continuare, binecuvântează lucrările de renovare întreprinse la casa parohială din localitate; de la ora 17⁰⁰, în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur, slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește cateheza cu tema „Familia – despre bunici”.

14 decembrie: participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

15 decembrie: participă la susținerea referatelor doctoranzilor la materia Spiritualitate, din cadrul Școlii Doctorale Isidor Todoran.

16 decembrie: slujește Sfânta Liturghie la Paraclisul Episcopal; program de audiențe la birou.

17 decembrie: la reședința Episcopală din Zalău, participă la ședința Sinodului Mitropolitan, alături de ÎPS Mitropolit Andrei, PS Iustin (Episcopul Ortodox Român al Maramureșului și Sătmarului), PS Petroniu (Episcopul Sălajului) și PS Timotei Sătmăreanul (Arhiepiscopul vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului); de la ora 17⁰⁰, predă online cursul de Limba și Literatura siriacă; de la ora 20⁰⁰, susține online conferința ASCOR, cu titlul „Nașterea Domnului Hristos în lume – nădejdea noastră”.

18 decembrie: program de audiențe la birou.

Preașfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, oficiind Dumnezeiasca Liturghie în biserica cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din localitatea clujeană Gheorghieni, comuna Feleacu, Protopopiatul Cluj I, 5 decembrie 2020.

19 decembrie: slujește Vecernia cu Litie la Paraclisul Facultății de Teologie.

20 decembrie: în Duminica dinaintea Nașterii Domnului, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în Parohia Sfântul Proroc Daniel din comuna Florești (Protopopiatul Cluj I); slujește Paraclisul Maicii Domnului și rostește cateheza cu tema „Familia, Biserica și lumea. Concluzii” în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur.

21 decembrie: participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

22 decembrie: participă la concursul pentru ocuparea parohiilor vacante de pe luna decembrie.

23 decembrie: program de audiențe la birou.

24 decembrie: în ajunul Crăciunului, de la ora 17⁰⁰, săvârșește Liturghia Sfântului Vasile cel Mare unită cu Vecernia și rostește un cuvânt de învățătură, în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur.

25 decembrie: de Praznicul Nașterii Domnului, liturghisește și predică în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur.

26 decembrie: a doua zi de Crăciun, slujește Sfânta Liturghie și predică în Catedrala Mitropolitană. Hirotonește diacon pe teologul Marian Florin Broca, viitor preot al Parohiei Iacobeni (Protopopiatul Turda).

27 decembrie: săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvânt de învățătură în Parohia Sfântul Arhidiacon Ștefan din cartierul clujean Între Lacuri, cu ocazia hramului.

29 decembrie: participă la recepția organizată cu ocazia împlinirii vârstei de 72 de ani a Preașfințitului Vasile.

31 decembrie: slujește Vecernia cu Litie și Te-Deum-ul de Anul Nou în Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur.

A consemnat Diac. Sergiu Iustin Pop

† **ANDREI**
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Decembrie 2020

1 Decembrie (Ziua Națională a României)

Cu prilejul Zilei Naționale, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, săvârșește slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Piața „Mihai Viteazul” din Cluj-Napoca, participă la ceremonialul militar organizat cu prilejul sărbătoririi Zilei Naționale. Este însoțit de PC Pr. Cornel Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

2 decembrie

Prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot la parohiile Câmpia Turzii III, Turda-Capelă II și Trittenii de Jos, protopopiatul Turda.

3 decembrie

În curtea bisericii din Suplai, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Darius Gavriloaie), oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Victoria, mama părintelui Ioan Dâmbu, protopopul Năsăudului. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită pe șantierul de pictură al bisericii din Poienile Zăgrei, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Ovidiu Teodor Oltean).

Participă on-line la Conferința „Tradiția isihasmului în Biserica Ortodoxă, susținută de Arhimandritul Zaharia Zaharou, duhovnicul Mănăstirii „Sfântul Ioan Botezătorul” de la Essex (Anglia), organizată de A.S.C.O.R. Cluj. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

4 decembrie

Predă, on-line, cursul de Spiritualitate Ortodoxă, studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae”, de pe strada Horea din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Insp. Vasile Nemeș și Pr. Florin Daniel), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, preot Ioan Pop, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie și de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În cadrul Zilelor Facultății de Teologie, participă, on-line, la momentul evocator „Paula Bud – in memoriam” și la momentul festiv al lansării volumului „Propovăduirea Evangheliei în era digitală”, al Pr. Lect. Univ. Dr. Liviu Vidican Manciu, directorul Seminarului Teologic. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

5 decembrie

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură. Hirotesește întru duhovnic pe PC Pr. Radu-Viorel Moldovan, de la parohia Chiochiș, protopopiatul Beclean.

6 Decembrie (Sfântul Ierarh Nicolae)

Pe scena din fața Catedralei Mitropolitane, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe seama Bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Mănăștur, pe tânărul Dorel Adrian Hodoroga.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Primește la reședință pe membrii Coralei „Armonia” din Constanța, veniți să îl colinde. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

7 decembrie

La Chilia „Sfinții Părinți Athoniți Siluan și Sofronie” de la Lăzești, județul Alba, se întâlnește cu PCuv. Ierom. Rafail Noica. Este însoțit de PCuv. Arhim. Samuel Cristea, duhovnicul Seminarului Teologic din Cluj-Napoca.

În curtea Bisericii „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Cons. Cristian Baciu și Pr. Florin Cătălin Ghiț), participă la recepția lucrărilor efectuate la cel de-al II-lea corp al clădirilor anexe. Rostește un cuvânt de felicitare. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

8 decembrie

Face o vizită în protopopiatul Cluj II. Vizitează Parohiile „Sfântul Mina” din cartierul clujean Bună Ziua (parohi: Pr. Dumitru Bărbos și Pr. Iliuță Popa), „Învieria Domnului” din cartierul clujean Zorilor (parohi: Pr. Coriolan Dura și Pr. Ștefan Iloaie), „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Mănăștur (parohi: Pr.

protopopiatul Bistrița, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

13 decembrie

În biserica din Caila, protopopiatul Beclean, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru iconom pe părintele paroh Adrian Datu. Conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, domnului Ioan Bujor. Conferă doamnei Leontina Mărioara Bungărdean, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe PCuv. Ierom. Antonie Vartolomei și Pe PCuv. Ierom. Lavrentie Palagi, viețuitori ai Mănăstirii „Sfântul Prooroc Ilie” de la Nușeni, protopopiatul Beclean.

14 decembrie

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

15 decembrie

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de evaluare a referatelor susținute de o parte dintre doctoranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Face o vizită pe șantierul de organizare a Cimitirului Eparhial și de construire a clădirilor anexe, situate pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Vasile cel Mare” de la Someșul Cald, protopopiatul Hueșdin. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Primește la reședință grupul de colindători format din membri ai Ligii Studenților din cadrul Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

16 decembrie

Participă, on-line, la dezbaterile „Educația Religioasă la începutul secolului XXI, între provocări și perspective”, organizată de Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, împreună cu Episcopia Ortodoxă Română a Italiei și Facultatea de Psihologie și Științele Educației din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Primește la reședință grupuri de colindători.

17 decembrie

La sediul Episcopiei Sălajului din Zalău, prezidează ședința de lucru a Sinodului Mitropolitan. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PS Părinte Benedict Bistrițeanul, episcopul vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

18 decembrie

Predă, on-line, cursul de Spiritualitate Ortodoxă studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

Preasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, oficiind Dumnezeiasca Liturghie pe esplanada din fața Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca în ziua de Crăciun, 2020.

Dan Dorian Cismaș, Pr. Vasile Bancoș, Pr. Radu Onac și Pr. Nicolae Maja) și „Sfântul Mucenic Gheorghe” din cartierul clujean Grigorescu (parohi: Pr. Dorel Gălan și Pr. Daniel Crișan). Este însoțit de PC Pr. Alexandru Constantin Ciui, protopopul de Cluj II.

9 decembrie

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Aca-tistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

10 decembrie

Face o vizită în protopopiatul Turda. Vizitează parohia Buru, cu filia Lungești (paroh: Pr. Radu Miclăuș). Este însoțit de PC Pr. Prot. Alexandru Rus.

11 decembrie

Predă, on-line, cursul de Spiritualitate Ortodoxă, studenților de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Aca-tistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

12 Decembrie (Sfântul Ierarh Spiridon al Trimitundeii)

Cu prilejul hramului, în biserica mănăstirii de la Strâmba,

În cimitirul din cartierul clujean Someșeni, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Victoria, mama părintelui Bogdan Cornel Pop, slujitor la capela Spitalului de Recuperare din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită la Institutul Ro-Neuro din Cluj-Napoca. Acordă domnului director, Prof. Univ. Dr. Fior Dafin Mureșan, distincția „Crucea Transilvană”.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

Primește la reședință grupuri de colindători.

19 decembrie

Face o vizită în parohia Șomcutu Mic, protopopiatul Dej (paroh: Pr. Laurian Cosmin Rus). Inspectează stadiul lucrărilor efectuate la noua casă parohială și se întâlnește cu consiliul parohial. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură

20 decembrie

Săvârșește slujba de binecuvântare a noii biserici a parohiei Apahida II, protopopiatul Cluj I. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Sorin Lucian Trâncă. Conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” domnului primar Grigorie Fati. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe PC Pr. Radu Valeriu Bob, slujitor la capela Așezământului social pentru vârstnici din Popești, protopopiatul Cluj I.

În Catedrala Mitropolitană, într-un cadru festiv, acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului Dr. Mihai Moisescu-Goia, directorul executiv al Direcției de Sănătate Publică a județului Cluj, doamnei Dorina Duma, director executiv adjunct al Direcției de Sănătate Publică Cluj, domnului Dr. Vasile Mureșan, managerul Spitalului Clinic de Pneumo-Ftiziologie „Leon Daniello” din Cluj-Napoca, domnului economist Ioan Mureșan, managerul Spitalului Clinic de Boli Infecțioase din Cluj-Napoca, doamnei Dr. Sanda Patrichi, managerul Spitalului Clinic de Recuperare din Cluj-Napoca și doamnei Dr. Claudia Simona Fekete-Nicorici, managerul Spitalului Clinic Municipal „Clujana”, situați în fruntea cadrelor medicale, doctori, asistenți, ambulanțieri, brancardieri și angajați ai Direcției de Sănătate Publică, aflați în teribila luptă cu noua epidemie. Rostește un cuvânt de mulțumire către toți angajații Sistemului Medical din România.

Asistă la concertul de colinde susținut de Corala Catedralei Mitropolitane și de către Corala „Psalmodia Transilvanica”. Rostește un cuvânt de felicitare.

21 decembrie

Transmite, prin intermediul mass-mediei locale, mesajul de Crăciun către credincioșii Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Primește la reședință grupuri de colindători.

Îl primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor.

22 decembrie

În biroul mitropolitan, îi conferă, din partea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe

Române, domnului Prof. Univ. Dr. Adrian Opre, decanul Facultății de Psihologie și Științele Educației din cadrul Universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Medalia și Diploma „Sfinții Ioachim și Ana”, emise cu prilejul Anului Omagial al pastorației părinților și copiilor.

În incinta Centrului Eparhial, împarte daruri de Crăciun persoanelor nevoiașe aflate în evidențele sectorului misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea posturilor de preot la parohiile „Sfinții Împărați Constantin și Elena” de pe strada Moșilor din Cluj-Napoca, „Sfânta Treime” din Bistrița, Cheia și Iacobi din protopopiatul Turda.

Asistă, on-line, la conferința organizată de A.S.C.O.R. Cluj, susținută de Arhimandritul Efrem, starețul Mănăstirii Vatoped din Sfântul Munte Athos. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

23 decembrie

Primește la reședință grupuri de colindători.

Realizează, on-line, pentru postul TVR Cluj, un interviu, în cadrul emisiunii „Regiunea în obiectiv”.

24 decembrie (Ajunul Crăciunului)

Primește la reședință grupuri de colindători.

Îl primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Florentin Crihălmeanu, Episcopul greco-catolic de Cluj-Gherla.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, întâmpinat în fața Catedralei din Beclean cu bramarile „Sfântul Apostol Andrei” și „Sfinții Martiri Brâncoveni”, duminică, 27 decembrie, 2020.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Pavecernița Mare, slujește Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

25 Decembrie (Nașterea Domnului)

Pe scena din fața Catedralei Mitropolitane, slujește Sfânta Liturghie și dă citire Pastoralei de Crăciun, trimisă clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

Primește la reședință autoritățile civile și militare prezente la slujba de Crăciun în Piața „Avram Iancu, din fața Catedralei Mitropolitane.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia Mare și rostește un cuvânt de învățătură.

26 Decembrie (A II-a zi de Crăciun)

În Biserica „Intrarea în Templu a Maicii Domnului” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier, Pr. Vasile Beni), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă Ordinul „Mihai Vodă”, prim-epitropului Ioan Runcan.

Oficiază slujba de binecuvântare a locuinței familiei domnului Ioan Runcan din Bistrița. Rostește un cuvânt de felicitare.

Face o vizită pe șantierul Școlii Gimnaziale „Protopop Grigore Pletosu” din Bistrița, aflată sub oblăduirea Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului (coordonator: Pr. Tudor Iacob Mudure). Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Eparhia Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

27 Decembrie (A III-a zi de Crăciun)

Oficiază slujba de binecuvântare a picturii Bisericii „Sfântul Apostol Andrei, Sfinții Martiri Brâncoveni și Sfântul Ierarh Antim Ivireanul” din Beclean. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă, din partea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, părintelui slujitor, protopopul Becleanului, Vincențiu Doru Zinveliu, distincția „Crucea Patriarhală”. Hirotesește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Claudiu Doru Zinveliu. Acordă distincția „Crucea Transilvană” familiei Dr. Mihai și Ana Streza. Conferă Ordinul „Mihai Vodă” familiei Ioan și Lucia Zăgrea. Conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” domnului primar Nicolae Moldovan, familiei Adrian și Rozalia Câmpan, domnului Csa-ba Bartha, domnului pictor Gheorghe Rogoianu, domnului Radu Bezeriță, domnului Ioan Bălan și domnului Nicolae Măluțan. Conferă domnului Mihai Mariașiu, domnului Grigore Mureșan, domnului Mircea Susa, domnului Ioan Buta, doamnei contabil al protopopiatului Alina Diugan, domnului Cristian Bal și domnului

Aurel Mocanu, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește o cateheză.

28 decembrie

În biserica din Sălișca, protopopiatul Dej, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Matei Ioan, fiul părintelui paroh Vlad-Criștian Todoran. Rostește un cuvânt de învățătură.

29 decembrie

În cimitirul din satul natal, Oarța de Sus, județul Maramureș, se reculege preț de câteva clipe la mormintele părinților și bunicii.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” de la Oarța de Sus. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

30 decembrie

În biserica din Milaș, protopopiatul Bistrița, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Nicodim Atanasie, fiul părintelui paroh Nicodim Lucian Codreanu. Rostește un cuvânt de învățătură.

31 decembrie

Pe esplanada capelei mortuare din Cimitirul Central din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Maria Șandor, sora regretatului poet transilvănean Ioan Alexandru. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește la Litie și săvârșește slujba de Te-Deum cu prilejul încheierii anului 2020. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

30 de ani de slujire arhierescă și o carte de sărbătoare

Menuț Maximilian

S-au împlinit 30 de ani de când Mitropolitul Andrei al Clujului era înscăunat ca Arhiepiscop de Alba Iulia. Ani de bucurii duhovnicești pentru credincioșii din Capitala reîntregirii, acolo unde Arhiepiscopul Andrei a sădit cu mare drag credința în sufletul oamenilor, misiunea Înaltpreasfinției Sale fiind aceea de a aduce lumea pe calea credinței, imediat după Revoluție, în anul 1990, atunci când a fost înscăunat.

Acum, după 30 de ani de arhierie, din care 9 ani ca Mitropolit al Clujului, putem vorbi despre misiunea arhierescă ce a adus, prin cuvintele blândului nostru păstor, mângâiere în sufletele deznădăjduite, dornice de a cunoaște Calea Adevărului.

Nu mai puțin de 61 de pastorale sunt adunate într-un volum de sărbătoare „Crăciunul și Paștile aduc bucuriile”, apărut la Editura Renașterea. Bucuria prilejuită de cele două praznice mari este întregită în bisericile străbune prin prezentarea la amvon, de către preot, a Pastoraliei. „Bucuriile pe care am dorit să le provocăm în sufletele credincioșilor, cu prilejul sărbătorilor, sunt niște bucurii sfinte”, declară Mitropolitul Andrei.

Încă din copilărie ascultam cu mare atenție momentul solemn în care preotul ieșea în mână cu Crucea și Pastorală, prin care ascultam Cuvântul arhierului. Nu erau atâtea mijloace moderne ca azi și singurul mod în care puteam auzi cuvântul ierarhului era în biserică, cu prilejul celor două sărbători. Pastoralele de azi sunt o continuitate a propovăduirii Sfinților Apostoli, săvârșite nu doar prin grai direct, ci și prin trimiterea de epistole comunităților.

„Predicile Părintelui nostru Mitropolit sunt întotdeauna concise, la obiect, cu substanță, rostite în grai simplu, cu ton cald, părintesc, mereu viu, spontan și expresiv. Remarcăm teme bine alese și actuale, care întăresc credința și inspiră nădejde, dragoste și bucurie; surse bibliografice adecvate; metode pedagogice de expunere; un limbaj duhovnicesc, însoțit de un stil ales și plăcut”, spune în prefață pr. prof. Vasile Gordon.

Primele pastorale ce ni se înfățișează în volum sunt cele de la Nașterea Domnului, așa cum este firesc, pentru că mai întâi a fost nașterea, pentru a primi mai apoi, prin răstignirea pe Cruce și moarte, Învierea. Crăciunul este văzut de către Mitropolitul Andrei ca o sărbătoare a bucuriei: „Toți, mici și mari, tresăltăm de fericire, dar mai ales ales cei mici, căci nimeni nu poate trăi mai grav decât copiii bucuria Crăciunului... Cred că nimeni nu-și poate închipui un Crăciun fără copii, după cum și copilăria fără Crăciun ar fi o grădina fără flori și fără cântece”.

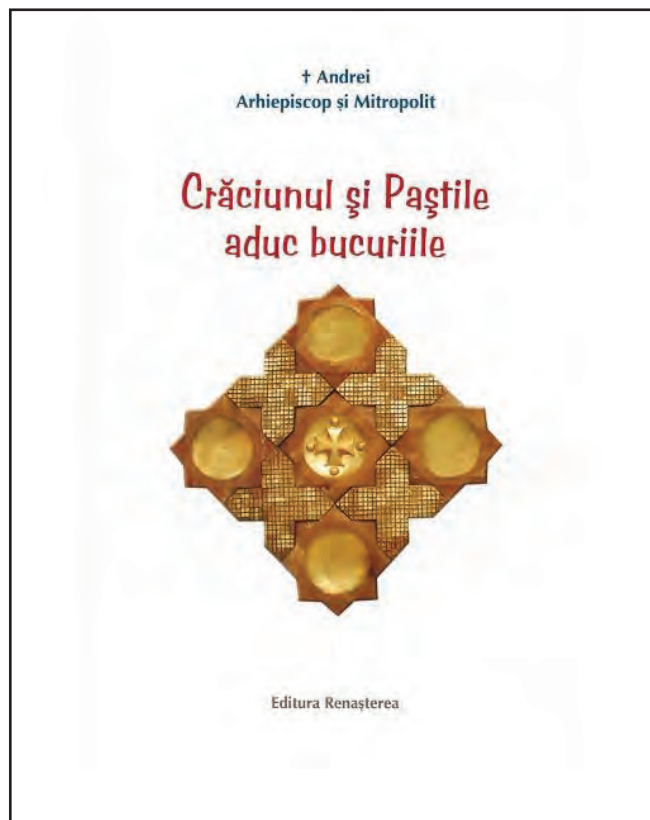
Mulți dintre noi alergăm după vitrinele pline de girlande colorate, uitând să căutăm în străfundul sufletului nostru, unde să descoperim sărbătoarea renașterii morale: „Crăciunul trebuie să însemne pentru noi toți un prilej de verificare launtrică a creștinătății noastre. Ieslea din Bethleem trebuie să ne pună pe gânduri asupra stării triste în care ne găsim din punct de vedere sufletesc”, afirmă Mitropolitul Andrei.

Câți dintre noi renunță azi la plăcerile imediate pentru a se apropia cu sufletul curat de ieslea sfântă? „Crăciunul este sărbătoarea renașterii noastre la o viață nouă în Hristos și cu Hristos. Fără aceasta, Crăciunul n-are niciun înțeles. A te lepăda de omul păcatului ca de o haină zdrențuită și murdară, a nu mai fi omul trist și posomorât de

dinainte, a permite ca în ieslea sufletului tău să Se nască Hristos, a trăi apoi după Evanghelia lui Hristos - acesta este Crăciunul”, se arată în pastorală Mitropolitului.

Gândurile din pastoralele de acum 30 de ani, când timpurile postrevoluționare erau tulburi, după o perioadă când era interzis să ne apropiem prea mult de biserică, sunt și azi actuale și parcă mult mai accentuate înspre rău, odată cu pericolul secularizării, de care vorbește mereu Mitropolitul Andrei în predicile sfinției sale: „Vremurile pe care le trăim sunt foarte nestatornice...”.

Tradiția nu lipsește din pastoralele Mitropolitului, care vorbește despre frumusețea colindelor: „oricât de simple și de naive ni s-ar părea colindele și datinile noastre, trebuie să recunoaștem faptul că, de două mii de ani, ele ne-au crescut și ne-au păzit să nu pierim. În preajma acestor clipe de cântec și de lumină, ne saltă inimile în jurul Pomului de Crăciun și vedem dimpreună cu copiii nevinovați cum se deschid porțile cerului și îngerii coboară „cu flori de măr în mână”, iar sufletele noastre urcă pe treptele scării „de mătase” pe care S-a coborât la noi”.

Pomul de Crăciun substituie pomul vieții, cel care este mereu prezent în riturile din lumea străină. Dorind mântuirea noastră și apropierea de colțul de rai mult visat, Mitropolitul Andrei vorbește mereu despre bucuria întâlnirii cu Hristos la Sfânta Liturghie: „o viață creștinească normală presupune participarea în fiecare duminică și sărbătoare la Liturghie. Pentru că, prin aceasta, nu numai că-I mulțumești lui Dumnezeu, dar îți și mărturisești apartenența la Biserică, la o spiritualitate bimilenară”.

Astăzi, când auzim de multe ori de biserică de acasă poate ar trebui să luăm aminte la cuvintele Mitropolitului care ne invită să fim părtași la bucuria Liturghiei în sfințele biserici, altarul fiind singurul loc unde Hristos coboară în mijlocul nostru prin Taina Euharistiei și, dacă El ne-a dăruit veșnicia prin venirea pe lume, întrebarea este ce dar îi facem noi? „Crăciunul este sărbătoarea darurilor. Cei mari le fac cadouri celor mici. Cei mici le răspund cu iubire celor mari. N-are atât de mare importanță valoarea în bani a cadoului, ci important este mesajul pe care-l transmite... Darul izvorăște din dragoste și este purtător de dragoste. Dragostea nu este o problemă de vârstă, ci una de suflet. Dragostea este mare, dacă sufletul omului este mare”, afirmă mitropolitul Andrei Andreicuț.

Ce frumos spune Mitropolitul Andrei despre importanța educării prin respect pentru credință și tradiție, pentru neam și pentru țară: „Copiii și tinerii bine educați devin cu vârsta tot mai înțelepți... Un tânăr bine educat este de mare preț și în fața lui Dumnezeu, și în fața oamenilor. Când vezi un copil bine crescut și se bucură sufletul”.

„Suferința este o realitate pentru toți”, spunea ierarhul la prima Pastorală după înscăunarea ca episcop, ce a fost emisă la Învierea Domnului, în anul 1990, la Alba Iulia, imediat după recăștigarea libertății. Ne imaginăm câtă emoție a fost în Catedrala Reîntregirii Neamului în acele momente, la prima sărbătoare liberă și întâlnirea pentru prima dată cu ierarhul.

Despre conștiință și despre valorile morale, despre voiață, înțelepciune și rațiune, despre inimă și puterea de a vorbi scrie Mitropolitul în pastoralele sale, în care îndemnul este de a fi buni creștini și de a renunța, pe cât posibil, la goana după bunuri materiale și de a alerga spre întâlnirea cu veșnicia: „În sufletele binecuvântaților noștri înaintași, focul credinței în Învierea Domnului ardea cu putere. Acest foc le încălzea și lumina întreaga lor ființă. Viața lor era deosebită, fiind curată și sfântă: iar gândirea și vorbirea se deosebea de multe ori de cea pe care o avem noi”.

Odată părăsită corabia cărmuită de Dumnezeu ne îndreptăm spre moarte: „Moartea este consecința... Așadar moartea este consecința separării de Dumnezeu, a îndepărtării de Dumnezeu. Ea a apărut pentru că omul L-a pierdut pe Dumnezeu, s-a întors de către Dumnezeu, a încercat să dobândească prin propriile sale mijloace cunoștințele pe care nu le putea obține decât cu ajutorul lui Dumnezeu. În loc de a trăi în strânsă legătură cu Dumnezeu, și prin El cu semenii, omul a ales egocentrismul, autonomia și implicit moartea, Omul întorcându-se de către Dumnezeu și începând să contemple spațiile infinite ce-L înconjurau, Dumnezeu unica sursă a vieții, a dispărut din ochii lui și nu i-a rămas altă alternativă decât moartea”. Să pășim mereu în lumină, ne îndeamnă Mitropolitul Andrei, și să ne rugăm la icoana sfinților, care este fereastră spre raiul Învierii.

Cât adevăr în cuvintele „veșnicia născută la sat s-a mutat și la oraș”, pentru că observăm, în ultimul timp, că din ce în ce mai mulți orașeni se îndreaptă spre biserică, aducând odată cu ei, din vatra satului, și tradițiile străbunilor.

Merită menționat și cuvântul pastoral citit în biserică, în 4 februarie 2001, legat de importanța bisericii și a apropierii credincioșilor de aceasta și nu de a sta ca simpli spectatori: „De cântat nu cântă, de spovedit nu se spovedesc. De împărtășit, nu se împărtășesc”. Arhiepiscopul spune că trebuie reactivat organele parohiale, Consiliul Parohial și Comitetul Parohial: „bărbații și femeile din aceste organisme trebuie învățați doctrina Bisericii și trebuie antrenați în acțiuni de catehizație și de filantropie. De ce să fie în stare mai bine credincioșii altor culte să-și expună doctrina lor greșită, decât credincioșii noștri? Epitropii și consilierii parohiali trebuie să știe că primul lor rol nu-i acela de a număra banii ce s-au adunat la disc, ci de a-l sprijini pe preot să-i aducă pe oameni la Dumnezeu”. Părintele Mitropolit vorbește și despre antrenarea tinerilor în viața parohială, pregătirea pentru Taina sfintei cununii, botezul copiilor, citirea pomelnicelelor în taină, și nu cu glas tare.

Bucuriile pot aduce eternitate dacă știi să te apropii de tainele Bisericii. Mitropolitul Andrei arată, la 30 de ani de arhierie, înțelepciune, bunătate, mesaje pastorale pătrunzătoare, dragoste pentru semeni prin prezența Înaltpreasfinției Sale în cele mai îndepărtate cătune și, dincolo de toate, transmiterea, din inima Transilvaniei, a mesajului de bucurie a trăirii împreună întru Hristos.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcop-Vicar BENEDICT BISTRITĂNUL

Vicepreședinte onorific:
PS Episcop-Vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor-șef:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. dr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Login, Ierom. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi, Nicoleta Pălimaru, Elena Pârnu, Protos. Simeon (Pintea), Diac. Sergiu Iustin Pop, Pr. Gheorghe-Daniel Puian, Eugen Adrian Truță, Nicolae Turcan.

În preajma Sărbătorii Nașterii Domnului, ASCOR Cluj-Napoca a dăruit pentru a dobândi

Ioana Crăciun
Ilinca Negreanu

În prilejul Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos, Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR), filiala Cluj-Napoca, a organizat câteva evenimente tradiționale, dar și un eveniment filantropic și caritabil destinat copiilor din medii defavorizate – campania „Dăruind vei dobândi”. Deși activitățile asociației au fost limitate, fiind restricționate de condițiile pandemice impuse la nivel național, dar și global, tinerii din cadrul ASCOR au reușit să se mobilizeze și să aducă vestea Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos în familiile cu o situație anevoioasă, în spitale, dar și celor cu inimi îndurerate din varii motive.

Campania „Dăruind vei dobândi” a pornit ca un imbold firesc de a-i ajuta, dar și de a-i bucura pe cei aflați în greutăți, pentru care, de multe ori, Sărbătoarea Nașterii Domnului rămâne umbrită de dificultățile prin care trec. Mai ales la copii s-au gândit inițiatorii campaniei – tinerii altruști ai ASCOR. Inițial, scopul campaniei a fost ca 150 de copii să fie ajutați. Însă, prin implicarea masivă a multor membri din cadrul comunității Bisericii Studenților și prin sprijinul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, numărul inimilor înveselite a ajuns la 810, depășind cu mult obiectivele inițiale, dar și arealul de desfășurare.

În 14 zile, timpul în care s-a desfășurat campania, 32 de parohii din apropierea Clujului au ajuns să beneficieze de daruri pentru copii ce provin din medii defavorizate. Pe lângă aceștia, 7 copii de la Secția de Psihiatrie Pediatrică din Cluj-Napoca, 50 de copii de la Spitalul „Pediatrie II” (incluzând și secția de Oncopediatrie), 23 de copii de la Spitalul „Pediatrie III”, 15 copii de la Institutul Oncologic „Prof. Dr. Ion Chiricuță”, 70 de copii de la Așezământul de copii „Sfântul Onufrie” din Florești și încă alte câteva case de copii, ajutate prin intermediul Asociației Filantropice „Sfântul Onufrie”, precum și 40 de copii de la Pata Rât au întâmpinat altfel Sărbătorile de Crăciun.

Membrii a opt familii din diferite părți ale țării – Baia Mare, Sibiu, Târgu Mureș, Cluj-Napoca etc. –, copii care suferă de cancer sau de alte boli, au primit, de asemenea, pachete cu diverse daruri. Aceste familii au fost identificate de voluntarii ASCOR în cadrul vizitelor pe care obișnuiau să le facă la secția de Oncopediatrie din Cluj-Napoca.

Alte 12 familii cu posibilități financiare reduse au avut parte de diverse alimente și produse în prag de Crăciun.

Mai multe spitale din Cluj-Napoca s-au bucurat de asemenea de dragostea oferită prin micile daruri. Printre acestea au fost: Spitalul de Recuperare – 70 de pachete, Spitalul Clinic de Boli Infecțioase – 180 de pachete, Medicală I, II – 270 de pachete, Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” – 40 de pachete și Spitalul Universitar CF – 30 de pachete.

Atât studenții voluntari ai ASCOR implicați în organizarea campaniei, cât și alte persoane doritoare să ofere ajutor de Sărbători, au reușit să lumineze Crăciunul multor oameni.

Totodată, păstrând tradiția, tinerii din ASCOR au făcut din timp repetiții, iar în preajma Sărbătorii Nașterii Mântuitorului au mers să-i colinde pe ÎPS Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, pe PS Vasile Someșanul și PS Benedict Bistrițeanul.

Ușile le-au fost deschise cu drag de către ierarhi, iar membrii ASCOR au reușit să vestească nașterea Mântuitorului celor care îi păstoresc și îi îndrumă.

Cum să ținem un cuvânt în fața publicului

Bogdan Herțeg
Radu Barbur

Există numeroase căi de a vorbi, căci intențiile de comunicare sunt multiple, competențele lingvistice diferite, iar puterea de înțelegere nu este întotdeauna aceeași. Câteva linii de care putem ține cont atunci când vrem să vorbim unui grup

de persoane sunt generate de premisa că important este conținutul, nu modul de comunicare. Se spune că *tonul face muzica*, dar aici apare o oarecare confuzie – tonul exprimă tocmai stări semnificaționale și afective care se doreau a fi neexprimate sau, pur și simplu, nu sunt conștientizate de vorbitor. Iată cum conținutul izvorăște nestăvilat. Substanța cognitivă majoră *va ști* să se pună în lumină prin cuvinte și elemente paraverbale și nonverbale potrivite, căci înțelegerea există doar în formă comunicabilă.

De aici se desprind câteva principii la care putem reflecta. Sunt idei strâns legate între ele, fiind valabile numai împreună.

1. **Să vorbim înainte de a vorbi.** Discursul nu începe în momentul în care suntem în fața publicului; trebuie să avem o poveste mai amplă, un fir depănat dinainte în lăuntrul cunoașterii noastre. Când începem să vorbim, acest fir de înțelegeri se externalizează în mod evident, însă el este resimțit din momentul în care suntem alături de ceilalți. Oamenii își deschid atenția către comunicator și îl validează ca posibil aducător de lămuriri atât de dorite sufletului omenesc. Această așteptare și această deschidere sunt de natură ontologică – ființa se comunică înainte de a spune ceva. Pune la test acest lucru. Umple-ți inima de înțelegeri bune, de conținuturi înalte pe care ți le asumi, iar mintea las-o luminoasă și departe de gânduri și frici. Stai în fața oamenilor câteva secunde bune, poate chiar un minut, fără să scoți un sunet. Fii atent să vezi dacă aceste tăceri sunt momente stânjenitoare sau firești. Dacă e firească, această tăcere ajunge – e hrănitore ea însăși, până la un punct e lămuritoare. Apoi ai ca reper tăcerea plină – vorbești ca să n-o risipești, să îți cuvântul continuând tăcerea care comunică din interiorul ei.

2. **Să vorbim ascultând** – adevăratul discurs nu este despre cel care vorbește, ci despre retrăirea conținutului împreună cu ceilalți. Un asemenea comunicator este un simplu mărturisitor, un om ce-și extrage bucuria din această întâlnire vie. Îi ascultă pe cei care nu vorbesc, având grijă de ei, fiind atent dacă auditoriul nu poate duce o înțelegere. Lucrul rar și greu de obținut nu este că un om vorbește, ci că sunt mai mulți împreună în interiorul unor înțelegeri vindecătoare. Mai este un tip de ascultare – când vorbim, trebuie să ascultăm cuvântul nostru fiind atenți la sursa lui. Importantă e vorbirea din Taină – înainte să comunicăm despre ceva, cerem Divinității să înțelegem, iar apoi suntem mulțumitori pentru darul primit având bucuria împărtășirii unor cuprinderi cu mintea care sunt ale noastre în aceeași măsură în care sunt ale tuturor.

3. **Să facem o grădină din locul în care vorbim**, un luminiș cu cărări spre inimile celorlalți. Pentru aceasta trebuie curățenie interioară, calea către un cuvânt cât mai curat. E spunerea fără mândrie, fără ironii, fără etichetări și simplificări. Luminișul se formează când cel care vorbește își dă la o parte egoismul și se face un spațiu plin de lumină în care locuiește poetic cu gândul la Dumnezeu și la binele celorlalți. Oamenii se vor așeza și ei în această poiană a înțelepciunii luminoase dăruite de Sus și, dacă vor dori, îl vor lăsa pe cel care vorbește să le pășască pe inimă. Dacă are înțelepciune, acesta va păși fără să lase urme, abia atingând, totuși mergând hotărât spre sensul revelator.

În mod curat, e o supunere a vorbi în public, e un gând de grădinar care își împărtășește grădina cu ceilalți, căci e a tuturor. E un loc care poate da roade. Care sunt roadele cuvântării? Cât de hrănitore sunt ele? Rostirea este o vorbire cu emoții, e o asumare a vulnerabilității, însă nu a provocarea emoții și miza cea mare, ci de a invita la înțelegere. Ce e rodul cuvântării? E un proces și rezultatul lui – e o înmugurire, o înflorire, o rodire și o părguire.

4. **Cuvântarea trebuie să fie, măcar din când în când, ca o cântare.** Cei mari pot învăța de la bebelușii care, atunci când spun silabe, par a cânta. Copilul, căzând în această lume, cade din cântare în vorbire. În discurs putem respecta armonia interioară a lucrurilor. Nu cuvântăm pentru a căuta perfecțiunea, ci trăirea legăturii vii cu Dumnezeu, Izvorul înțelepciunii. Scopul nu este de a da o reprezentare și de a duce la bun sfârșit un spectacol, ci de a fi prezenți în structura triadică: comunicator – ascultător – Dumnezeu.

Cuvântul are mai multă putere în anumite contexte. Pe badea Nicolae Pițuș mai bine îl ascultă acasă la dumnealui, căci are o cuvântare ca o sărbătoare și îi face pe străini ca ai casei. De altfel, mediul poate distorsiona cuvântul, îi poate risipi armonia, iar cel care grăiește trebuie să fie conștient de acest lucru. E mai înțelept pentru el să știe care este spațiul care se umple cu spusele lui și care sunt puterile lui de a reconfigura acest spațiu. De pildă, Părintele

Nicholas Sakharov, de la Mănăstirea „Sfântul Ioan Botezătorul” din Essex, Anglia, se definește pe sine, cu smerenie, ca un *chamber speaker* (vorbitor de cameră). La fel cum exista muzică de cameră (*da camera*) și de biserică (*da chiesa*), există discursuri care nu sunt menite să acopere spații prea mari, greu de acoperit.

5. **Fundamentul comunicării nu este reprezentat de mijloacele de transmitere a mesajului, ci de cunoaștere.** Se transmite, dincolo de cuvinte, bucuria de cunoaștere – nu putem spune o poveste relevantă despre o mâncare care nu ne place. Mai mult, e nevoie de o dorință arzătoare de a înțelege, de a ieși din nonsens, din absurditate. Această preocupare reprezintă o atitudine plină de seriozitate în fața existenței; ea este importantă apoi în dialoguri, pentru ca acestea să devină puternice, asumate. **Înălțimea comunicării este dată de ideal.** Dacă vorbitorul este înscris într-un pragmatism mărunț, unde îi va purta pe ceilalți? Fără ideal și fără adevăr nu se poate ajunge la condiția paradoxală a omului idealist-realist, iar text-discursul nu are anvergură, privirea nu se înalță. Dar acest ideal să nu fie unul discursiv, ci urmărit în viața de zi cu zi, chiar și atunci când este greu, chiar și atunci când pare a fi îngropat în molozul celor trecătoare.

6. **Să tindem către natura comunitară a cuvântării, către cuvântul care unește.** Mitropolitul Antonie de Suroj spunea că, atunci când vorbește cu o persoană, aceasta devine cea mai importantă persoană din lume pentru el. E necesară deschiderea către ceilalți. O comunicare nu mai poate fi replicată pentru că este o întâlnire unică prin toți cei prezenți.

Până la urmă, a ține cuvântul înseamnă a-l trăi – e o trăire și un rezultat al trăirii. Care e trăirea cea mai înaltă a vorbitorului? Cea în care cuvântul e o stare de jertfelnicie – spus jertfelnic zidește. Important este să ne ținem de cuvânt. Credem că noi ținem cuvintele, însă cuvântul lui Dumnezeu ne ține pe noi și pe interlocutori și este coagulant. Să nu credem că, dacă ținem noi cuvântul, noi suntem în control. Aici se pot naște multe frici și idei greșite. Această nevoie de control nu îl lasă pe om în grija lui Dumnezeu, a Maicii Domnului.

Arta de a scrie

Tatiana Onilov

La sfârșitul lunii decembrie a anului 2020, la Editura Pietrele vor vorbi – editura comunității Bisericii Studenților din Cluj-Napoca –, a apărut cartea *Arta de a scrie*, semnată de Bogdan Herțeg. Autorul, profesor de limba română, dar și un iscusit literat preocupat de *cuvânt* și *Cuvânt*, oferă cititorului noi perspective asupra modului de a crea, de a scrie și de a simți poetic. Fiind la a doua carte pe care o propune spre lectură, după *Avangarda filosofiei limbajului: cunoașterea și limbajul poetic*, publicată în anul 2012 la Editura Fundației pentru Studii Europene, Bogdan Herțeg revine asupra temelor recurente care îl preocupă, precum: filosofia limbajului, limbajul poetic, omul poetic etc.

De data aceasta însă autorul oferă nu doar o teoretizare a conceptelor, ci îi provoacă pe cei interesați la un continuu „exercițiu de scriere”. Și nu ar fi vorba doar de a scrie poezie sau narațiune, ci de a scrie file din existența proprie prin descifrarea vieții înseși, având oricând la îndemână procedeele poetice. „Cursul acesta este despre esențe, despre ceea ce este esențial. [...] Pentru a înțelege ce înseamnă a scrie trebuie să mergem totuși înspre esențe. Nu se ajunge la o scriere importantă dacă rămâi la periferia înțelegerilor”, susține Bogdan Herțeg în capitolul intitulat „Ce este esențialul”. Esențiale sunt toate cele 13 capitolele *Artei de a scrie*, care îndeamnă la o reflecție asupra subiectelor funda-

mentale atât pentru exercițiul de scriere poetică, cât și pentru procesul revelator de descoperire a Cuvântului prin cuvinte. „Ce este cuvântul”, „Înțelegerea”, „Frumusețea și poeticitate”, „Ce este omul”, „De ce aș scrie”, „Ce este esențial” sunt doar câteva dintre titlurile celor 13 capitole/cursuri ale cărții.

Prefațată și ilustrată – prin realizarea copertei – de iconografa și artista Corina Maria Negreanu, *Arta de a scrie* este alcătuită în fapt din 13 cursuri ale profesorului Bogdan Herțeg, adresate elevilor săi, care au fost principalii actori și primii beneficiari ai dialogurilor creative premergătoare apariției acestei cărți. „Prelegerile ne învață să ajungem la etapa când scrisul poate să devină artă sau, dacă nu, cel puțin să știm să-l identificăm, rămân ca niște ferestre deschise spre viață, fără a da vreodată semne de vetustețe. Chiar dacă progresul tehnologic și epoca digitală sting cu repeziciune sau șterg poezia acestei lumi, chiar dacă nu toți vom ajunge să fim scriitori, măcar să ne scriem în cunoștință de cauză, cu cerneala conștiinței noastre, poetica vieții. Și ce mare câștig, indiferent dacă ești florăreasă sau pilot de avion, sau orice altceva, să poți da adâncime poetică lucrurilor din viața ta! Deseori, acolo, structural, în faptele mărunte, străbate arta poetică, desconsiderată de gândirea materialistă, dar esențială amprentei umane în lume. Organică”, spune Corina Maria Negreanu în prefața cărții.

Fragment din prefața cărții *Arta de a scrie*

Corina Maria Negreanu

Dincolo de abordarea filosofică a limbajului și de conexiunile interdisciplinare prin care își consolidează argumentația limbajului poetic – muzicalitatea sublimă a cuvintelor și frazelor –, autorul cărții face trimiteri spre armonia originară, de parcă ar spune: „La început a fost Poezia”. În viziunea profesorului Bogdan Herțeg, limbajul poetic este iconicul limbii, gândirea în esența ei fiind „veșnic poetică”, iar „poeticitatea se clădește pe fața nevăzută a lucrurilor”. Tot ce a urmat după Cădere a fost o cădere în logica aparențelor, în cititul lucrurilor create la vedere, și nu în adâncul legăturilor lor ultime cu Adevărul. „Nu te poți apropia de Adevăr decât în limbaj poetic”; „Poeticitatea este frumusețea adâncă a adevărului”, iar „înțelegerea majoră e poezia (...) acolo e Adevărul”, remarcă autorul. Atât „realitatea”, cât și „fiecțiunea” nu se pot defini decât prin raportare la Adevăr, la această valoare universală veșnică, legată intrinsec de Revelație. Adevărul trebuie căutat, acesta fiind procesul cunoașterii. Când omul se atinge de valori esențiale, simte nevoia să le comunice. Atunci poate să-și facă apariția a ceea ce Bogdan Herțeg numește *arta scrisului*. În argumentarea crezului său, profesorul și scriitorul își declară nemulțumirea față de critica literară care, în cea mai mare parte, are o gândire bidimensională, deși cunoașterea bună este, în viziunea sa, cea triadică. „Arta ne ajută să cucerim întinse spații necunoscute din ființa noastră, să ne cunoaștem mai bine, să ne bucurăm și să profităm de nesfârșite bogății, văzute și nevăzute, create și dăruite nouă. Frumusețea ne deschide niște perspective, dar să fim atenți, ea poate fi și-o piedică (n.n. condiția de a nu fi transformată în idol)”, spune profesorul Alexandru Mironescu (Alexandru Mironescu, *Floarea de Foc*, Editura Eikon, București, 2019). Pentru Bogdan Herțeg, când un text conține această valoare universală, apare *arta scrisului*. Și aceasta nu ține neapărat de apanajul genialității, ci de al

revelației. Alexandru Paleologu spune că pentru un scriitor autentic și onest literatura e totul și se face tocmai cu viața, cu iubirea și moartea. În aceeași măsură, se poate afirma că, pentru un tânăr înfometat de sens și de adâncime, capacitatea de a citi și de a scrie poate constitui un ajutor indispensabil în atingerea unor dimensiuni sacerdotale.

Arta de a scrie – fragment din capitolul „Poeticitatea în narațiune”, pp. 159-160

Bogdan Herțeg

În cazul artei literare, inputul este reprezentat de cuvinte. Acestea sunt ca niște semințe, au un anumit potențial de creștere în noi. Sunt cuvinte bune care pot crește lucruri bune sau sunt cuvinte care pot duce la buruieni, fiind periculoase, nocive, stricătoare.

În fapt, există două tipuri de limbaj la nivelul acesta. Dacă luăm vorbirea și o raportăm la ceea ce este bine și la ceea ce este rău, există limbajul muririi și limbajul învierii. La nivel interior, un cuvânt te poate însufleți sau îți poate reduce din capacitatea interioară. De aceea, sunt cuvinte care îți fac bine, te alină, te luminează și sunt cuvinte care te rănesc, te distrug.

Înțelegerea adevărată ține de limbajul învierii, nu de cel al muririi. Când mi se vorbește, pot să gândesc așa: „Sunt simple cuvinte, nu sunt despre mine, nu mă interesează”. În momentul acela, pământul meu interior este bătătorit, sunt închis. Vin cuvintele și le țin la suprafață. Pornesc televizorul și e plin de cuvinte, la radio e plin de cuvinte, mă uit în cărți și nu se mai termină cuvintele – este o inflație de cuvinte. E firesc să fiu mai reticent. Totuși, nu trebuie să devin superficial. În momentul în care sunt cuvinte bune, iar eu sunt superficial, atunci cuvintele rămân la suprafața mea și se pierd. Ele nu au cum să încolțească, se risipesc, ca și cum ar fi semințe aruncate pe pământul bătătorit și vin păsările și le mănâncă. În schimb, dacă iau cuvintele și gândesc mai profund, le aprofundez în mine, în momentul acela, ele sunt duse mai în adâncime și pot prinde rădăcină în pământul meu interior, astfel încât să încolțească, să crească și să aducă rod. Aceasta este înțelegerea: să iau ce este bun, să am grijă să lucrez în mine și să dea rod bun. Viața noastră este ca un arbore. Arborele acesta va fi înțeles, măsurat, judecat după roadele sale. Ce pot fi aceste roade? Pot deveni medic bun, nu pentru bani, ci de vocație. Atunci dau rod bun: vindec oameni în plan fizic, îi ajut. Un alt rod bun e să scriu o carte și să luminez lucrurile într-o direcție în care nu s-a înțeles mare lucru. Sau pot deveni un model bun într-o lume cu modele false.

Echipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com